حزب دموکرات کوردستان ئێران پەخشی کەی

www.kurdistanmedia.com

شوماره ٩ ■ پەنجشەممه ، ٥ واهێڵان ١٤٠٥ _ ٢٧ ئوت ٢٠٢٦

وەدەس هاوردنێ ماف نەتەوەیی گەل کورد لە چوارچوی ئێرانیگ دموکراتیک و فدراڵ

٨٠ ساڵ سەنگەربانی لە کرامەت و ئازادی مەردوم کوردستان

هیئەتیگ لە هاوپەیمانی هێزە سیاسیەگان کوردستان چەندین دانیشتن وەگەرد سناتور و ئەندامەیل کونگرێس لە ئامریکا

ڕووژەیل ٢٩و ٣٠ گەلاوێژ لە درێژەی چالاکییەیل دیپلوماتیک لە واشنگتۆن، هەیئەتیگ هاوبەش لە(حزب دموکرات کوردستان ئیران و حزب کۆمەڵەی کوردستان ئیران) زەنجیرەیگ کۆبووەنەوە وەگەرد ستاف و موشاورەیل ئەنجومەن سێنا و کۆنگرێس ئامریکا ئەنجام دان.

لەی دانیشتنەیلە باس لە دووخ ئیران و کوردستان و جنایەتەیل ڕێژیم کریا.

باس لە بەرنامە و پلان هێزە سیاسیەگان کوردستان ئیڕان ئەڕای چیێن وەرەو دموکراسی لەو وڵاتە کریا، هەر ئیجوورە ئشارە وە نیاز ئاڵترناتیڤ دموکراتیک : پافشاری لەسەر پاڵپشتیکردن ئامریکا لە ئوپۆزیسیۆن ئیران، ئەڕای هاندان مەردووم و سەرهەڵدان و ئداره و کونترۆڵ وڵات.

ئی هیئەتە وە شێوەی پەیویست جواو پرسیارەیل نەمایەندەیل ئامریکا لەی جەلەسەیلە دانەو.

کۆبوونەوەگان وەڵێ ستاف ڕەدەبان :

سێناتۆرەگان:

مارک کێلی (Mark Kelly)

ماریا کانتوێڵ (Maria Cantwell)

ڕاجێر مارشاڵ (Roger Marshall)

دان سولیڤان (Dan Sullivan)

جان کێنێدی (John Kennedy)

ئەندامانی کۆنگرێس:

دۆناڵد جەی دەیڤیس (Donald G. Davis)

نیکێما ویلیامز (Nikema Williams)

ڕایان مەکێنزی (Ryan Mackenzie)

پێت سەشنز (Pete Sessions)

ڤێرجینیا فۆکس (Virginia Foxx)

جەیمس کلیبێرن (James Clyburn)

ئەنجام دریاس.

ئی دانیشتنەیلە بەشیگ لە جمشتە دیپلۆماسی بەردەوامەگان هازەیل سیاسی کوردستان ئیرانن لە واشێنگتون ئەڕای کیشان پاڵپشتی ناونەتەوەیێ وە نسبەت تەقەلا و کۆشان ڕەوای خەڵق کوردستان.

حزبیگ مودرن

ڤتەی سەرنوسەر پژمان شەریئەتی

ئەڕای هەڵسەنگانن یەی حزب سیاسی، وە تایبەت حزبیگ ک ٨١ ساڵ لە دامەرزیانی گوزریەی جوور حزبیگ مودرن ئەڕای گشت سەردمەیگ، تەنیا نیەتوینیمن ئشاره وە، قدمەت، ڕێژەی ئەندامەیل، هاز نزامی، ئەدەبیات سیاسی و فەداکاری ئەندامەیل بکەیمن.مودرنیتەی سیاسی، لە منای ڕاسکانی و زانستی وە گشت زەرفیەتەیل ساختاری، فکری، سازمانی، گوفتمانی دیاری کریەی ئەڕای یەی سازمان سیاسی ک بتوینێد پەیوەندی و ئنسجامیگ وە بەین ناسنامە،ئازادی،دموکراسی،ماف مرۆڤ، دەسەڵات،جیاوازی کۆمەڵایەتی و زەرورەتەیل جەهان ئمروز دروس بکەیدن.

لە بوار ترەک هەشتاد و یەک ساڵ موبارزە تەنیا درێژەی تاریخ نییە، لە ڕووژیگ و مانگ و ساڵەیل، بەڵکە تەجروبەی تاریخیگە لە گۆڕیان جمشت سیاسی کوردی جوور یک پرۆژەی سیاسی ک حزب دموکرات هاووەخت وەگەردی گۆڕیان ناو کۆمەڵگا، گۆڕیان ساختار هاز،گۆڕیان لە ئەندیشەی سیاسی، هقوق ناونەتەوەیی، کۆمەڵگای مەدەنی خوەی بەردەوام هاوسەنگ کردێە.

حزب دموکرات کوردستان ئیران تەنیا باس لەوە نەکردێە و نیەکەد ک چ چشتەیلیگ کورد نیەتواید و تەقەلا کەی نەمینن، بەڵکە باس لەوە کەی کە چ سیستمیگ تواید، وە چ شێوازیگ توای دروسی بکەید، و چو وەڕەو چوود.لە ڕاسی یە وە ماناسە ک موهەندسی سازمانی هاز کەیدن و ئی بابەتیشە خاڵیگ ترە لە مودرن بوین ئی حزبە.

مودرن بوینیگ نە جوور شوعار و وەکار هاوردنێ وشەیل موردن، بەڵکە مودرنیتەیگ ک لە ئەندیشە و ساختار ڕەنگ بیەیدەو، نموونەی ترەک پرس نیشتمانی کوردە لە نووڕین و بەرنامەی حزب دموکرات، نەتەوەگراییگ ک وەگەرد دموکراسی و ماف مرۆڤ پیناسە کریەد و لەسەر ئەساس کرامەت ئنسانی خوەی تەعریف کەیدن و دیگەریش دیاری کەی، نە ڕەد کردن و لەبەین بردن ئەوەی ترەک و ملەتەیل تر و وە کوڵ و کوڵبر بویشیمن دوور لە فاشیزم.

باس کردن لە حوکمرانی لە ئیران و کوردستان وە شیوازیگ مەنتقی و زانستی و دابەشکردن دەسەڵات وە ئەدەبیاتیگ ک هەزف سیاسی وەناوی دیار نییە جیا لە دوشمن.

خاڵ ترک لە ڕاسای مودرن بوین، بەشداری گشت تەبەقە و قشرەیل ناو کۆمەڵگاس، حزب مودرن نیەتوینێد تەنیا نەمایەندەی یک قشر تایبەت بوود، بەڵکە بایەد تەمام بەشەی کۆمەڵگا خوەیان لە ناوی بوینن بەشدار بوون، نە وە منای نەمادین بەڵکە بەشداری ڕاسکانی ک وە نووڕینیگ کوڵ ئەڕامان کەفێدەو دەر ک حزب دموکرات ئەڕای گشت بەشەیل کۆمەڵگاس و وە منای واقعی لەناو ئی حزبە بەشدارن.

خاڵ ئاساسیگ هەس ک هەر سازمانیگ توینێد لە قشەیل مودرن ئستفادە بکەید ئەما لە ڕەفتار و کردار سیاسی دویاکەفتێ بوود، حزب دموکرات خاون فەرهەنگ سازمانی و سیاسیگە ک وە بەڵگە و سەنەد کردەوەیلی وەڕووژ مودرن بینە و هەس و هیچ وەختیش دەریچەی ڕخنە نەوەساس و هەر تاک و لایەنیگ توێنێد ئەڕای ڕاسی ئازمایی ئی بابەتە شوون ئی حزبە بگرێد و قسەی خوەی بکەیدن.

خاڵەیل فرەگ هەن ک توینیم باسیان بکەیمن وەڵی وە گشتی حزب دموکرات نییە شوون یک ک بوێشید لە هەشتاد و یەک ساڵە ک گوزریا چە کردێە ، ئەوە بەش سەرەکی تاریخ ژیان ئی حزبەسە و نسڵ ئیسکە و بانان لەسەر توینن باس بکەن.حزبیگ ک شانازی کەی وە لەیەوەری خوەی و وەفادار وە تاریخ موبارزاتی خوەی وەڵی خاڵ سەرەکی یەسە ک حزب دموکرات کوردستان ئیران توینێد بانان بسازێد ئەڕای مەردوم خوەی لە فکر و ئەندیشە، لە ناو سازمان و نەهادەیل سیاسی خوەی.

پەیام حزب دموکرات کوردستان ئیران وە بوونەی ٨١ ساڵەی دامەرزیانی

خەلق مافخواز و موبارز کوردستان! ئەندامەیل و لایەنگرەیل حزب دموکرات کوردستان ئیران!

٢٥ گەلاوێژ ئمساڵ هاووختە وەگەردێ ٨١ ساڵەی دامەرزانن حزب دموکرات کوردستان. لەو سەردەمە و دوای فرەتر لە دو دەهە زوڵم و زوور حکومەتی رزاشا لە ڕاسای لەبەین بردن ناسنامەی نەسەوەیی کورد لە ڕێ سەپانن زوان،فەرهەنگ و ئرادەی سیاسی باڵادەس، حزبتگ ڤەدی هات ک بییە بنەوایگ ئەڕای مەرهەلەیگ نوو لە خەبات مللی کورد لە ڕووژهەڵات کوردستان.لە ماوەی ئەو دو دەهە لە وەختیگ ک هەر لە باکوور ڕووژهەڵات کوردستان تا باشوور ڕووژهەڵات کوردستان، لە سمکۆی شەکاک بگر تا شووڕش ڕنۆ لە ئیلام- جمشت حەقخوازانەی کورد دژ وە ڕژیم پەهلەوی بەرقەرار بی، لە مەرکەز کوردستانیش ناسیونالیزم کورد گەشەو بیاد، فکریەتیگ ک حزب "ئازادی" بنەوای ڕشان، "کۆمەڵەی ژیانەوەی کورد" واتای نەسەوەیی دادە پێ و نەتیجەی "حزب دموکرات کوردستان" بی و بییە بەرهەمێ ئەو سەرهەڵدان سیاسی و جەماوەرییە.

دامەرزان حزب دموکرات کوردستان لەسەر دەسێ پیشەوا قازی موحەمەد دەرئەنجام هوشیاری سیاسی و مللی کورد ئەڕای وەردەوەردە و وەگژ چیێن سیاست ئاسمیلاسیون پەهلەوی بی. حزب دموکرات تواستیا جیا لە مەوج بووخوازی لە ئیران، کۆمەڵگای کوردستانیش نوو بوودەو داوا ڕەوا و هەقخوازانەگانی لە ڕێ حزبیگ مەدەنی و مودرن هاوشێوەی دونیای تازە بوویەدە نوا. لەڕاسی حزب دموکرات یەکم نموونەی گۆەڕیان ڕیشەیی لە ساختار کۆمەڵایەتی ڕووژهەڵات کوردستان بی. هەر ئەوەبی ئی حزبە تۆینست لە ماوەی کەمتر لە یەک ساڵ بنەوای حکومەت بڕشنێد. کۆمار کوردستان وەو گشتە دەسکەفتە تاریخی،نەسەوەیی و سیاسیە بەرهەم ئەو گۆەڕیانە لە کۆمەڵگای کوردی بی و ئەو شێوازە نووە لە موبارزەی مودرن بی ک کورد ئەڕای یەکمجار لە دیروک خوەی لە ڕی حزبیگ سیاسی وە پلان و بەرنامەی هەدەفدار وەروپیش چیاد.

حزب دموکرات نەتەنیا کورد کردە خاون حکوومەت بەڵکە مانا و گوفتمان سیاسی بەخشیە موبارزەی هەقخوازانەی ملەتەگەی، هوفتمانیگ ک بەردەوام وە پەی نیاز گۆەڕیان وەخوەی دییە وەلی ناخ و جەوهەرەگەی بیەسە ستون ژیان سیاسی کورد لە ڕووژهەڵات کوردستان. وە شێوەگ ک تا ئێرنگەیش کورد سیاسی ترین نەتەوەی ناو ساختار جوغرافیایی ئیرانە و ئەو تایبەتمەندیەیلە کارگ کردنە ک ئەڕای چرکەیگیش جمش ئازادیخوازی ئەو ملەتە نەوسێد.

کۆتاییهاتن کۆمار کوردستان و ئعدام کردنێ پیشەوا قازی موحەمەد و هاوڕێیەیلێ جیا لە ئەوەیکە زەربەی قورسیگ بی لە حزب تازە دامەرزیای دموکرات، وەلی هاوکات ئازموونیگ بی موهم ئەڕای حزب دموکرات و هەمیش ئەڕای جمشت ڕزگاریخوازی گەل کورد. بەردەوامی حزب دموکرات لە کۆشان و نووسازی و دارشانن قەوارە حزب و وەڕێەوبردن خەباتیگ خویناوی وەلی پڕ دەسکەوت، ئی حزبە وە شێوەیگ بردەو نوا ک ئەگەر ڕووژیگ ڕهبەرەیل گەوراییگ جوور د.قاسملوو و د. شەرەفکەندیش لەدەس بییەی، هەر لەسەر پا مینێد و ئرادەی نەسەوەیی نیەڕمێد.

بەردەوامی حزب لە دوای کۆمار و خوەنین ڕهبەرەیل نووی وە نسبەت ڕووداوەیل ئیران لە ئەوەڵەیل دەهەی ٣٠ خوەری و تەقەلا ئەڕای بەشداری لە پرۆسەی سیاسی ئیران کریەید جوور نشانەگان مەرهەلەیگ نوو لە گوفتمان لە سیاسەت حزب باسی بکەیمن.

هەر لەسەر ئەو بنەوا خەبات موسەلەحانەی ٤٦-٤٧ جواودانێ سیاسەتەگان موهەمەدرزاشا وە نسبەت پرس کورد لە دوای کودتا بی کە وە شەهید بیێن لایەنگرەیل ئەو فکریەتە لە حزب، حزب دموکرات قورستر خوەی و بەرنامە و سیاسەتی وەڕێەو برد و لە حزبیگ وە ساختار مودرن بییە حزبی وەتەمام مانا مودرن لە بوار فکری و نەزەری و کرداری. وە مدووە وەختیگ شووڕش ملەتەیل ئیران لە ساڵ ١٣٥٧ سەرکەفت، حزب دموکرات بییە حزبیگ ک بەیداخ هەڵگرێ گوفتمان کۆمەڵگا و جوور جەماوەریترین ڕەوت سیاسی ناو ئیران ڕەوڵیگ وەرچەو لە سیاسەت کوردو دفاع لە هەقەیل ڕەوا ملەتەگەی داشت. واقعبینی سیاسی و پاوەگەزدان لەسەر تواستن و داخوازیەیل مەتەوەگەی جوور دیاری ترین تایبەتمەندییەیل حزب دموکرات لەو سەردەمە نموود پەیدا کرد ک تا ئیسکەیش نەخشەڕێ ئەو حزبە بییە لە سەختیەگان ژیان نەسەوەی کورد.

بەشداری لە شووڕش ملەتەیل ئیران، کەفتن وەناو باس و گوفتوگو وەگەرد حکوومەت نوو، سازین هاوپەیمانی وەگەرد لایەنە کوردیەگان، شکست دانیشتنەگان و شەڕ و دفاع ڕەوا لە دەهەیل ٦٠ و ٧٠. شەهید کراین ڕهبەرەیل گەورای کورد؛قاسملوو و شەرەفکەندی، تەجرووبە گردن لە وەیەک بڕیانەگان ناو حزب، گۆەڕیان شوعار سەرەکی لە خودموختاری ئەڕای فدرالیزم، مووشەکباران بنکە و بارەگا، دروسکردن ناوەند هاوکاری، دوای ئەوە ناوەند دیالوگ و ئێرنگەیش هاوپەیمانی کوردستانی و گشتگیر کردنێ سەمبوڵە کوردیەگان جوور ئەرزش نەسەوەیی، گشت ئەو تەجروبەیلەنە ک حزب دموکرات کردێەسە ئەو حزبە ئاستبانە ک جیا لەو گشتیە سەختیەیلە، تۆینستێە وەناو دڵ ملەتەگەی بوود بمیند ئەڕای گشت نەسڵەگان.

لە لایتریش بەشداری لە هاوپەیمانیەیل سەرایسەری جوور کونگرەی ملەتەیل ئیران فدرال،" نهاد همبستگی برای آزادی و برابری" و فرەیگ لە سازمانەیل سەراسەری ترەک لە مەیدان سیاسی ئیران، ڕۆ لە ڕێ و ڕێباز قاسملووی گەورا و پاوەگەزدان لەسەر واقعبینی سیاسیە لە سیاسەت کوردی؛ یەیش لە وەختیگە ک حزب دموکرات جوور مەسئولترین حزب کوردی گشت وەختیگ لەسەر بنەوا و بنەچەکە نەسەوەیەگان پا داسەو گەز و هیچ وەخت نەتواستێە خیاڵ کوردانەی ملەت کورد لەو بەشە لە کوردستان کاڵەو بوود.

مەردوم نیشتمانپەروەر و ئازادیخواز کورد!

حزب دموکرات وەل ئەویکە وە دریژایی ٨١ ساڵ موبارزە لە سەر خەت مللی و ئەرزشەیل نیشتمانی مەنێەسەو، بەردەوام جوور حزبیگ پیشکەفتنخواز تواستێە عادەتەیل گەن لەناو کۆمەڵگا گۆەڕیان وەسەریان بارێد و فکر لە وڵاتیگ مودرن و پیشکەفتێ کردێە و کەید و دەسکەفتەیل ئەرزشدار ئنسانی ئەڕای کۆمەڵگای ئازاد لەوەرچەو گردێە، دادپەروەر و تەندوروست، حزب دموکرات پافشاری کردێە ئەڕای ئەوەیکە سەروەری سیاسی وەبی ماف ژن جوور سوژە و پرسیگ سەرەکی وەدەس نیەید. وە باوەڕ حزب دموکرات پیاسالاری لە زهن ئنسان کورد جی خوەی بیەیدە باوەڕمەندی وە شکۆی ژن و لاوردنێ ستەمەگان لەسەر ژنەیل و وە نووڕینیگ ئنسانی وە نسبەت بابەت و پرسەیل نەسەوەیی و ئجتماعی.باوەڕمەندی وە توانایی گشت بەشەگان و ناوچەیل جیاواز ڕووژهەڵات کوردستان لە موبارزەی نیشتمانی و بنەوانان کوردستانیگ پیشکەفتێ لە بانان. کار و کارنامەی ئەو حزبە وە دریژەی هەشت دەهە خەبات نیشانداس ک حزبەگەمان وە ڤەدیهاتن فرەیگ لە دەسکەفتەیل سیاسی، مللی،تاریخی ئەرزشدار وە نرخ گیانبەختکردن زیادتر لە پەنج هزار شەهید سەنگەر و ، نووڕین و کردەوەی سیاسی لە مەیدان موبارزەی ڕووژهەڵات کوردستان و هەرئیجوورە ئتمینان کۆمەڵگای کوردستان وە پشتی بییە و وە پشت بەسان لەو ئتمینانە دریژە وە خەبات و تەقەلای خوەی داس و دەید.

ئێرنگەیش لەی شەرایت ئیرانە ک کەفتێەسە مەرهەلەیگ جیاواز و جومهوری ئسلامی ڕهبەر خوەی وەدەس داس و ڕهبەر تازە هەر ناویگ بییە، و لە وەختیگ ک دەسەڵات کەفتێەسە ناو شەڕی نادیار لە دەیشت و شەڕ ناو لایەنەیل ناو خود دەسەڵات ، جمشت مافخوازانەی گەل کورد لە ڕووژهەڵات کوردستان وەلێ ئەو هەمکە زوڵم و زوورە لە دەسگای سەرکوت، هەر قورس و قایم لەسەر پا وساس. تەقەلای هەشتا ساڵەی حزب دموکرات ئەڕای وەهاز کردنێ کۆمەڵگای مەدەنی کوردی و ئەرزشدان وە ڕۆڵێ جەماوەر لە وەڕەوپیشبردن خەبات نیشتمانی سەرکەفتێ بییە.

لە ساڵگەرد هەشتاد و یەک ساڵی حزب دموکرات، موبارزەی گشت لایەنەی حزبەگەمان لە گشت وەختیگ فرەتر مانا گردێە و تەقلای دیپلوماتیک وەگەرد لایەنەیل جەهانی ئەڕای ناسانن پرس کورد و وەلێ ئوپۆزیسیۆن سەراسەری ئیران ئەڕای هەق سەروەری سیاسی، موبارزەی مەدەنی و میدیایی، لە ڕێ ئەو خوینە تازەیلە و جوانەیل گەردێد وەناو دەمارەیلێ، هەرئیجوورە موبارزەی پیشمەرگانە و ئامادگی هاز پیشمەرگە جوور بازووی وەهێزێ گەل، ڕنگدان موبارزەی چەند لایەنەی حزب دموکرات کوردستان ئیرانن.

حزب دموکرات لەی وەخت تایبەتە وە باوەڕیگ قویل وە ڕێباز پڕلە شانازی شەهید و گشت شەهیدەگان ملەتەگەمان پەیمان نوو کەیمن لە ڕێ نیشتمانی خوەی نیەیدە لا و هیچ مووشەکباران و هەڵامت دڕۆنیگ و هەتا سەربازی، قەیمەیلی شل نیەکەد و وە باوەڕ وە خوەی و تەقەلا ئەڕای ڕەسین وە هەدەفەیل مللی بەردەوامە. یاد شەهیدەیل و زندانیەیل سیاسی بەرز و بڵێن، پاوەگەزدان بنەماڵە و کەسوکاریان ئەرزشمەند و بەرز زانێد، لەو ڕاسایشە وە تەجروبەگردن لە دیروک، تەقەلای بی وچان خوەی ئەڕای پاراسین یکگرتن ناو خوەی و یەکاگردن نەتەوەیی و هاوپەیوەندی سازمانی وەگەرد هێزەیل سیاسی ترەکیش لە ڕووژهەڵات کوردستان دریژە دەید.

حزب دموکرات کوردستان ئیران
دەستەی کارگێڕی
گەلاوێژ١٤٠٥

لە ناو جەنگ و سەرکوت،

کوردسان نەبایەس جاریگتر بوودە قوربانی قوناخ گوزار

د.ئاوێسا ڕزایی

وە پێی وتارەیل وەرپووەبەر گشتیی بهزیستی پارێزگای کرماشان و ڕاپۆرتەیل وڵاوکریاگ لە بارەی ئامادە کردن "ئەتڵەس خودکوشی"، کرماشان جارێکتر لە ڕیزبەن مەترسیدارترین پارێزگایل ئێران ناوبریاس.

ئێە نیشانەی قوڵی قەیران تەندروستی دەروونی و شەکەتی جەماوەر و تەپکەی تراوما و زەبر و زەنگە لە جوگرافیای ڕۆژهەلات کوردستان. ساڵانێگ شیکاری فەرمی خودکوشی لە ناوچەیل جەنگاوی ئاماژە وە ئختلال ئێسترس شوون کارەسات (PTSD) کەێد، کە لە ئەنجام شەڕ ئێران و عەراق سەرهەڵدەی.

بێگومان شەڕ هەشت ساڵە کارگەری وێرانکەری لەسەر دەروون جەماوەر و نەوەیل بەشداربو لەو شەڕە وەجێهێشت؛ نەوەیەک ک بۆردومان و ئاوارەبون و مردن و نائەمنی و هەژاری و لەدەسدان ئەزموون کرد و بەش فرەیگ لە منالێ و جەوانی خوەی لە حاڵەت بەقا و مانەوە دادەسەر. ئەمانگ ئێسە نزیکەی چوار دەیەس ک وە فەرمی ئەو شەڕە ئاخری هاتیە. ئەگەر پارێزگایلیگ چۆ ئیلام، کرماشان و ورمێ وەردەوام بوون لە پێشەنگی ڕێژەی خودکوشی و فرە زیانی جەماوەری، ئایا قابڵە گ چشتێ تەنیا بخەیمە بازنەی PTSDی جەنگ؟

جواوەگە لە نووڕین دەروونناسی کوومەڵایەتی و کوومەڵناسی و مینەمەنیەیل زەبرەوە، نەخێرە. زەبر و زەنگ (تراوما) وەختیگ بوودە زام درێژخایەن و ناونەوەیی کە ئامڕازەیل دەرمانی و ئابووری و دەروونی وەجەم و لە جەماوەر وەدەس نەکەفێد. کۆمەڵگایک ک وەردەوامە لە وەرایوەری وەگەرد هەژاری درێژخایەن، بێکاری، بێگەشەیی ، کوچ زوورەملانە، دۆچاوەکی، هەڵاواردن ، فشارەیل ئەمنیەتی، قەیران ناسنامە و... دوای شەڕ، وە کردەوە هەرگز لە باری نائاسایی دەرنیەچوو.

ئەگەر مدووی خودکوشی لە کرماشان و کێشەیل کومەڵایەتیێتر لە شان سیاسەت پاوانخوازانە و ئابووری دارمیای و ناوەنگەرایی و فشارەیل ئایدیولوژی و دووخ دەروونی مرووڤ، هاوباز شی بکەیمەوە، وەگەرد کێشەی ئاڵۆز و فرە چین و زانستی ڕۆوەڕۆ بیمن کە نیەود وە قەیران تاکەکەسی ناو بووریەد.

لە دەروونناسی تیوری "خودکارایی"ی ئەلبێرت باندووڕا باس لەوە کەێد ک وەختێ مرۆڤ هەست کەید ک ماوەی فرەیگ توانای کونترۆڵ چارەنووس خوەی نەیری، وردە وردە پاسیڤ و بێ هیوا بوود و چوودە حاڵەت خەمووکی و مانیبوون دەروونی. هەروەێجوور تیوری "بێدەسەڵاتی فێربوو"ی مارتن سێلیگمان نیشان دەی کە ئەزموون وەردەوام شکست و زەلیل بون و ناسەقامگیری و نەوۆن ئەگەری گۆڕانکاری توەنێ مرۆڤ وەرەو خەمووکی درێژخایەن و ڕەفتارەیل خود ویرانکەر بوەید. ئەمانگ قەیران خودکوشتن لە کوردستان تەنیا وە یەک تیوری باس نیەکریەی.

لەێرە وەگەرد توورێک لە هوکارەیل تێکەڵاو وەرایوەریم:

-تراومای نێو نەوەیی شەڕ، هەژاری درێژخایەن و بێکاری، پۆترکیان ئاسایش ئابووری، قەیران ناسنامە و ئحساس ناهمیدی لە دوارۆژ، کووچ و دابەش بون خێزان و بنەماڵە، ئعتیاد و توندوتیژی خێزانی و دابڕان ئێنزوای کومەڵایەتی، فشارەیل کەلتووری و جێندەریی، لاوازی دەسرەسانن وە خزمەتەیل سەلامەت ڕەوان و هەست درێژەدار بێدەسەڵاتی لە وەرایوەر دووخەیل سیاسی و ئابووری.

وە پای مێنەمەنیەیلێگ ک لە ساڵەیل وەرین بڵاوکریایە، پارێزگاەیل خوارووی ڕۆژهەڵات وە تایوەت ئیلام و کرماشان لە ماوەی پەنژ ساڵ وەرین لە ڕیز بەرزترین ڕێژەی خودکوشتن لە ئێران مەننەسەو. ئی درێژەدان وە قەیرانە یە دەرخەی ک مەسەلەگە تەنیا "تراومای جەنگ" نییە؛ ئێمە وەل جوورێگ لە "زەبر و زەنگ وەردەوام" ڕۆاوڕۆیمن؛ زامێگ کە هۆچ وەخت شانسیگ ئەڕای سارێژ و چارەسەری نەیاشتیە. جەماوەریگ کە نیم سەدە لە حاڵەت "بەقا" بمینێ وردە وردە توانای دەرونی ژیێن و وزەی زنەیی لەدەس دەی. لەی جوور هەلومەرجەیگ خودکوشی بڕیار تاکەکەسی نییە؛ فرەجار ئاخر نیشانەی بێدەنگ شکست هیوای کوومەڵایەتیە.

لە لایەگتر پرس تەندروستی دەروونی لە فیشتر حاڵەتەیل بیەسە قوربانی ڕوانگەی ئەمنی و سیاسەتگوزاریەیل کوڵوەخت. لە حاڵێگ ک قەیرانەیل دەروونی تەنیا وە ئامار و دروشم و کردەوەی پۆلیسی و کلینیکی چارەسەر نیەون. وەختێ جەوانیگ ساڵانێگ وە بێکاری و هەژاری و زەلیلی کوومەڵایەتی و نەیاشتن ئاسووی دوارووژ ژیەی، قەیرانەگە تەنیا لە ئابووری و ماددی ڕەنگ نیەیدەو و چوودە ناو ژێرخانەیل دەروونی مرۆڤ.

شوون و پێگەی کوردسان لە نەزم و نزام بانان، شیوەی بەشکردن دەسەڵات، ماف زوانی و کولتووری، وەڕێوەبردن داراییەیل خوەی ، سازمانەیل داخلی، گەرەنتییەیل قانوونی و میکانیزم بەشداری دموکراتیک لەو بابەتەیلنە کە بایەس وەرجە چییێنە ناو قوناخ بێسەقام، لە بارەی گفتگوو ڕێککەفتن بکریەی.

یەکێ لە تاڵترین لایەنەیل ئێ قەیرانە دووخ زندانیەیل سیاسی و مەدەنییە لە شوون ئازادکردنیان. ژمارەی فرەیگ لە ڕاپورتەیل ڕێکخراوەیل خەوەری کورد و نێودەوڵەتییەگان و هە ئیجوە ڕێکخراوەیل ماف مرووڤ ئاماژە وە فشار دەروونی توند Complex، PTSD ئاڵۆز، داڕمان دەروونی و تەنانەت خودکوشتن فرەیگ لە زندانیەیل سیاسی دوای ئازادکردنیان کردنە. کەسێ ک چەن مانگ یا چەن ساڵ توش بازجوویی و هەڕەشە و زەلیلکردن و دەسوەسەری ، گۆشەگیری و نائەمنی بوو، مەرج نییە لە بازنەی دڵەڕاوکێ و ماندووێەتی دەروونی ڕزگار بوو، تەنانەت لە شوون ئازادکردنیشی.

کۆمەڵگایگ کە مەردمی وەردەوام لە ژێر فشار و هەژاری و سەرکوت و ناهمیدی و ڕەنج بێوەری و مانویەتێ دەروون گلخواردنە، دێر یا زۆ وەل فرەبون خەمووکی و ئعتیاد و تنوتیژی و خود لەناوبردن ڕۆوەڕۆ بوود. هۆچ کوومەڵگایگ تەنیا وە گەشەی ڕووکەش یا کونترۆڵ ئامار قەیران خاس نیەو؛ بانتر لە گشتیشی نیاز وە ئاسایش دەروونی و کەرامەت ئنسانی دیری و داشتن همێد و ئەگەری بەشداریکردن لە چارەنوس، خوەی لە خاڵەیل سەرەکی سەڵامەت ڕەوانە. فرەیگ لەو کەسانەی کە فکر وە خودکوشی کەن مەرج نییە بتوان بمرن؛ ئەوان هانە شوون فەراموشی و کۆتایی هاوردن وە ئازارەیلیان. ئێە خاڵ موهمیگە کە فرە جار لە جووڕینەیل فەرمی چاوپووشی کریەی.

لە نووڕین من خودکوشی لە کرماشان و ئیلام و ناوچەیلێتر کوردستان قەیران پزیشکی یا کەسی نییە؛ جامەک دووخ دەروونی کوومەڵگا و جەماوەرە. کوومەڵگایک ک همیدە کوومەڵایەتیەگەی فەرسوودە بیێە و وەرجەوەی ک لە کۆچە و کووڵان بڕمیەی، لە زەین و ڕۆح مەردمەگەی تەرەک خوەی، وە ڕەنگە مەترسیدارترین چرکە ئەڕای هەر کۆمەڵگایگ ئەو وەختە بوو کە مەردم لە جیاتی تووڕەیی لەوەر شەکەتی ئەڕای نان شەو دی وەخت نەکەن هۆر لە ماف و کەرامەت ئنسانی خوەیان بکەن. ئایین و ئایدولوژی، کەلتوور و داب و دژایەتی ماف ژنان، هاوسەرگیری منالان و هەزاران مدووی جووراوجور کە وەگەرد کێشەیل حکوومەتی و هتد یەکەو گرن و بوونە مدووی دابڕان ڕەوان لە ژیان.

قسەی ئاخر

وەختی خودکوشی لە ناو کومەڵگایگ وەردەوام دووارە بوودەو کێشەگە تەنیا دووخ دەروونی تاکەگان نییە؛ نیشانەی قەیران دەسلات حکوومەتی و قەیران کۆمەڵایەتی و شکست پێکهاتەگان ژیانە.

پێشهاتی مەنینی ڕێژیم

د.ئاوات ساروج

ڕێژیمی جمهووری ئیسلامی پانەی لە چل وهەیشت ساڵ دەسەڵاتداری وچۆن تائێ پایە مەنێیە لازمەی شیەوکردن وباسێگ وەرفراوان لەشێوەی دامەزران و مەنینی نیزامێگ پڕلەپێچاوپێچ و لق وپوو، پێشتێ پەردە، شاراوەیی سیستەمێگ جیالەڕەواڵەتی دیارو کی وچ کەسانێگ و چۆن ئێ ڕێژیمە وەڕێیەوبەن، هەرئێ جوور فرە پرسیارو شک وگۆمان لە مەنینی ئێرنگەیی نیزام و خوەیان وەتەنی کە باوەڕیش دێرن و وە هەزاران کەسیش وەی باوەڕییە ڕەساننە کە دەسێگ لەخەیو یا خودی خودا پارێزگاری وەلێیان کێد و هەمرای مەننە ،چۆن ؟

ئەگەربۆشیم تاوان،دڕندەیی،زڵم،نادادپەروەری،کوشتن،چە وترسێنکردن،بێسەروشوون ودژبەرلەسەرەڕێ خوەی لاوردن بنەماوئەساسی مەنین وپایارێ بوود لەڕاسی دۆرنییەو پلەکانی خۆن وتاوان ودڕندەیی ڕەسانێیەسانە بەرزی و نکی قولەی "ئێقتدار!"

مەگەریانە ئەقەور ئایمەیل خودایی، باوەڕمەن، مرۆڤ"ئینسان" دوست، پاک و شیری زیەک خواردێن کە خەیوێگ، خودای ئاسمان و دڵ و دەرۆنەگان هامڕێ و پشت وپەنایان بوود ؟

ساڵانێگ فرە ڕێژیم لەسەر ئێ باوەڕییە جوور ئایدئۆلۆژیایەگ دینی ، مەزهەبی باوەڕمەندی وە شیعەی دووانزەکەسی ، چەوەڕێ ئیمام زەمانێگ و.....یانە گشت هەڵەیوای دەرس وکتاو دەرخواردی خەڵکانێگ دانەو و کەم کەم و وە سەبر وئارامییەگ دەیان ساڵە ئایم وەپێ سەننەو ڕام و دەسەژێ و خوەماڵی کردنە!

خاس و هۆرد و وریایانە چێنەسە ناودەرۆن و هورو دڵی خەڵک و وەدەیان فێڵ،تەڵەکە،درۆ،چەپی چەواشە وفریو، خوەیان کردنەسە نوێنەرونمایەندەی خودای بان سەرو دەوڵەتداری وسیاسەتی خوەیان تائێ پایە ڕەساننەوسۆنی نێزامیان قایم ویتەوکردنە.

هاتنە گیشت بوونەو باوەتێگ دینی و مەزهەبی نوەوکردنەو ڕەنگ ونەمایگ ڕەنگین، هەنین، ئێحساساتی وهەزین وەپێ دانەو خوەشباوەڕانیش زۆ وە زۆ کەفتنەسە دام.

کتاونۆسانە، لە دەنگ و ڕەنگی خوەیان، لە ڕێکلامی پەسەنکریای خوەیان ،لە ڕێگەی وەناوڕێنمایی وەخێرودۆرەوخسن لەخراوی وشەڕ" ئرشاد"، وەرەوخاسی بەو، وازلەگەنی بار، وەخودانزیک بوون، وەزوانی خودا ودین وباوەڕی کە ئەوان وەتنەو ئۆشن قسیە بکەن، بخوەنن ،بنۆسن چۆن ئێمە ئەڕای نەجات و ڕزگاری ئێوە هاتیمنەوخودایش هاوملانا !

لەبانێ ئێ پرۆژەوئایدئۆلۆژییە لە ڕێ و بێ ڕێیە چنگ دانەسە دڵ ودەرۆن و تەنانەت هۆروفکروزکری خەڵقیش خوەنینەو سەننەو وە کەیفی خوەیان لەقاڵبی دانەو لەی جەولانگەی پان وبەرینی کەس مەزانییە ئەسبی خوەیان تاودانەو بۆنەسەیەکەتازی مەیدان و جوور هەورێگ سییە وەلێ نەزووک ئاسمانی وڵاتێگ و وەرچەوێ هەزاران کەس گرتنەوبانان ڕەش و بێ همێد کردنە.

لەشگردولەون و ڕەوشێگتر یەیش وەدەیان فێڵ وتەڵەکە لەباری مادی ومختاجی و نیازی وژاری خەڵکانێگ سەننەو مانگانەو گاهەسیش ناوەناوە وە پۆل لە بەرایبەری کارێگ کردە یا نەکردە ،تەنیا وەلیانا بۆد، خەوەرئەڕایان بوەید ،کاشفی ومفەتشی وگزیری ئەڕایان بکەید سەننە وتۆەنسنە بڕێگ، تەیفێگ و هەژارانێگ بسێنن و بکەنە وەردەسی خوەیان.

شێوەی تری سەنین !

:"وەلمانابوو، هەرکارێگیش بکەید خوەمان هەمیاردیم وهایمەپشتت، دژ مەو،بخوە وبژیەو سای سەرت ئەوخوار" ، تەیفێگ کڕوکپ ومات و بێ دەنگ، بێ دەسەڵات و وەقەوڵ "ستقین ومتقین" ، پەروەردەوڕام و دەسەموو وخوەماڵی کردنە کە لەسایەی سەری ئێ ڕێژیمە و وەپیلان وفێڵی مەنین و زنەی بێ قڕەو ئاشازی، ئێ تەیفە زیایترینن و لە جەمگەی گشتی وڵاتێگ هۆچ حساوێگ لەبانیان نیەکرێ وسەریان هالەناولاکی خوەیان.

بڕێتر تاڵو،فیدایی، گیانباز ،دەسەڵاتدار،خودی،هەمەکارە، تێویای لە باوەڕی، وڵایەت، هۆرشە و مەرامی ڕێژیم کە هەروەڕاسی لەناو ئەو سیستەمە کەمیش نیێن و لە درێژی ئمری ڕێژیم ساڵ وەساڵ زیای کردنەو وئمڕو دۆنیم لە کارتڵی ئایدئۆلۆژی-ئەمنییەتی ڕێژیم جێیەوگرن و شوونی پایان لەگیشت ئیدارەو ئۆرگان و ڕێکخراوی ناو وڵات وەگشتی هەس و هەمەکارەن وبڕیاردەروبڕیارجێوەجێکەرو وەقەوڵ بۆشیم:بکوش وبوێڕ خوەیانن. لەسەرناوی هێزی ئەمنییەتی ،سیاسی، ئیداری، لیباس شەخسی، سەربازە بێ ناونیشانەگانی ئێمامێ زەمان، سپاهی،بەسیجی ،وڵایەتمەداری، هێڵ وخەتی ڕێبەری، بەسیجی تایوەت و دەیان ناو ونیشانی سەیرو یاسایی و ڕسایی و ناڕسایی و ناقانوونی کە لای نیزام گیشت قانونی،ڕسایی و خوەیان وەتەنی خودایین، ئەوسایش گیشتێ یانە وەپیان دەستواژەی "حیزبێ خودایی"وەتن و ئێرنگەیش وڵایەتمەدارو لەڕێڕەوی هێڵی ڕێبەری خوەیان ئۆشن گیانفیدان و وە مەنینی نیزام چەوەڕێ هاتنی ئێمامێ زەمانیان کەن.......

تائێرە تۆەنم بۆشم شگردی کاری و سیستەماتیکی لەدەسەڵاتداری نیزامێگ ئیسلامی، خودایی، خەڵکی ، هەرچێ چەپیچەواشە و گشت نەخاس وخراوێگ تێدەوەرچەو بڵام ئایا هەروەڕاسی یەنیزامە ئێلاهی و ئێمامەزەمانییەگەی چل و هەیشت ساڵەی کۆماری ئیسڵامییە کە گۆیا دەسی خەیو وخوداهالەپشتێ ؟!

دادوەرێگ بێ لایەن وباوێژدانێگ هەس کە لەی سیستەمە خودایی و ئیسڵامییە پارێزبکێد وپیەرێز نەکێد ؟

هەق بۆشێگ هەس کە ڕاسییەکان نەشارێدەو؟

مەگەر کەسێگ لە خوەیان زوان وازبکێدو وە سەدان چەپی چەواشەو فێڵ وتەڵەکە هەمدیس وەل خوداوخەڵکا درۆ بێدوخوەڵ بکێدە چەوێ میلیونان کەس و دۆرلەڕاسی جەمگەی وڵاتێگ ئێمامێ زەمانی و دەسەڵاتێگ "خودا لە پشت " سەفەیگ دۆرە ڕاسی وخاسی بنێد و کەسیش بەوێژدان و زامداری دەسی ڕێژیمە خوداییەگە گوشەڵێ بتەکنێد وباوەڕبکێد!

یە لە پێناسەو ڕاستی وباوەڕی چەواشە کریای زاتی دژە مرۆڤی کۆماری ئێسلامی ئێران و پشتی پەردەی خەیاڵی، پۆچ و درۆی نیزامە پیرۆزوخودایيگ کە هەرلەیەکەمین ساڵی دەسەڵاتدارییان ،دەس و ڕۆی ڕاستەقینەیان ئەڕای وشیاروئاگاو وریایلێ فرەیگ ڕۆو ئاشکرا بوە و ڕۆژ وەڕۆژیش ڕۆەتی ڕەشیان دیارتربوود کە لەناخ و دەرۆنی سییە وپڕ کینەی پەنگەوخواردێیان چوەبۆەو چوەکردنە کە لە هەزاران تاوان و کەتنێیان هیچ سڵ نەکریاس وهەچۆ نەخوەش و نەخوەشی وەربۆنەسەگیانی ئایم و پێناسەی تاقم و گرووپێگ ڕەوانی و لەسڵافات هەڵسای دیمانەکرێد وتێدە باس وخواس ،یەیش گاهەس دەس ڕۆکردنێگ زیاتربوود کە ئێرنگە هەزاران کەس وە ئاگاهی و وریایی ڕەسینەو خاسترلەجاران شناسنان.

لە تەوقی ئێ باسە هەرچێشتێگ ئاخرونەمانێگ دێرێد، جالێرە ئەگەر ڕێژیمێگ وە هەزاران تاوانەوە دەرهەق وە خەڵک و چواردەور لەی شەڕوخوەی وەتەنییە دیفاع کردن

درێژە لە لاپەڕەی ٥

دریژە بابەت پێشهاتی مەنینی ڕێژیم

لە کیانێ ئیسلامی ونیزامیگ خودایی و خەڵکی لە ڕۊای ڕۊ ئامریکاوئسرائیل وگشت دژبەرانی وەلەرزوکی وکاوڵکاری فرەیگەو مەنەی ووازلەشەرانچیەتی و شەڕفرۆشی هاورد و خوەی کۆەوکرد و دژمنانیش وازەلێ هاوردن و"هەرچەن یە ئێحتماڵێگ یەکجارکەمە،چۊن دیارە ئاکام وئاخری ئێ تەفاهۆم،بدەوبستان،تەوافۆق و ئەوڕەسین ودوستی و وەیەکەومەنین و ئاشتی لە بەینی دوو دژبەری دەیان ساڵەی یەکە ،مەحاڵەوچمای دیارە وەشەڕونەمانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی کۆتایی وەپێ تێد "، ئەگەر ڕێژیم مەن چوەکێد و بانانی خەڵکانی ناو ئێران چۊن دۊنیێدوئاکامی ئێ مەنینە وەکوو ڕەسێ ؟

لەئەگەری مەنینی ئێ ڕێژیمە جاران چۊن و وەچێ شێوەهایەک خەڵکانێگ،دژونەیار،جێ شک وگۆمان و جیاهۆر وەیا وەگشتی لەدیدی ڕێژیمەوە دژمنن ونەیاربۊنە وبایەس نەمینیاتان، ئێجارە سیستماتیکتر ،وەدابەشکاری شێوەی لەناوبردن،گرتن،زیندانی کردن،بێ سەروشوون کردن و لەسەری ڕێ لاوردن توانێد جوور ئێنتقام ،کینەودڵڕەشی زیاترو لەسیاسەتی "ئەوەگ وەلما نییە دژەمنە"ونەبایەس بمینێ ،ئیستفادەکێد و گاهەسیش تەسفیەحساوی چەنساڵەو دۆڕان وشکست ولەرزوکیێ لەبەرایبەری خوەی وەتەنی ئەمپریالیست وزایۆنیستێ لە گیانی خەڵکانێگ بێ تاوان وبێ دەرەتان وهەقخواز دەربارێد، تەنیاوتەنیاوە مدووی ترس ورخ لە هێزوئیرادەی گشتی وجەماوەری وزڵمەلێ کریایلە کەتاوانەو وە تاوان خەرمانە کریێد.

شایانی باس وئەوهۆر هاوردنە کە ڕێژیمی تیرۆریستی جمهووری ئیسلامی هەرلەڕۆژانی یەکەمی دەسەڵاتداریی جوور تۆڵەوئێنتقام لە خەڵک دایم وەچەو دژبەرودوژمن خەڵکەگەی دییەو دووجوور دوژمن وە ناوخوەیی ودەرەکی دابەش وحساوکردێیەو لەی هۆر وپیلانە دەس ئەڕای هەرجوورە تاوان وجنایەتێگ بردێیە لەوای گرتن،شکەنجە، زیندانی ،پەتەومل خسن، گوڵڵەواران، بێ سەروشوون کردن، پیلانی وڵاوکردنەوەی مادەی هۆشبەر،موخەدروهەرجوورە موادێگ دەسکردوسڕکەرو ژاراوی ئەڕای لەڕێبردن ولەناوبردنی جەوانەیل و دەوڵەمەنکردنی کارتڵ وترانزیتی مەوادفرۆشەکان لەژێرسایەودەستووری سپای پاسداران،هەرئێجوور فرە کێشەوگرفتی جەمگەیی ئەوەیش ئەڕای هەڵتەکانی ئامێژەن وشیرازەی جەمگەی ساڵم و تەرفوتوناکردنی جەم وکۆ وجەمگەی وڵات ،خوەی ئەگەر بنەوای دژمنایەتی

وشێوانی جامعەوکۆمەڵگە نەود تەنیا ماناوئەوڕەسینی پیلان وسیاسەتی دژە گەل وخەڵکی ڕێژیمێگ ڕەسنێد کە لە هۊچ جوورە کردەوەی نائینسانی وقیزەون وکەتن ودڕندەگیێگ کووم نەکردێیەو پەروەندەی ڕەش ونگریس وگەنەکاریی پڕاوپڕەو لاپەڕەیەگ سفێد ورۆژناو جێ همێد نەیشتێیەو ڕەوایی خوەی لەلای دفێشتری خەڵکانی ناوئێران بردێیەسە ژێرپرسیارو تیەریک و تەنیا مەنێیە.

بشێوی، نالەباری،نایەکرێزی وناتەبایی لەناوخودی سیستەم تەنیا لە کوشتارو تاڵان و بێسەروشوونکردنی خەڵک کەمێگ یەکدەنگی هاوەلێیا وەگەرنە هەرئێ ڕێژیمی دژە خەڵکە وەدەسی وڵاتانی دژبەری جوور ئیسرائیل،ئامریکا وبەرەی ڕۆژئاوا لەڕاسییا زەبوون،لاواز،کز و ماڵوێرانە ومەتەڵێ : "ڕوی دەیشت وشێری ماڵ "

بۊەسە هێمای ڕاستەقینەی ڕێژیمی دڕندەوتیرۆریستی چل وهەیشت ساڵە جائەگەر ڕێژیم هەچۊن کەسێگ نەخوەشێ ڕەوانی وشێت وسایکۆپات یاخۆد ڕەوانپەریش باریمەوەرچەو ئاسانتر باوەتگەمانای خوەی ڕەسنێد!

ئێرنگە دۊنیم لەناوسەران وبەرپرسان وجیگرانی ڕێژیم ،سیاسی،سپاهی،ئەمنیەتی و هەتادیپلۆماتکارێ ناکوکی وناهەماهەنگی وکایەویاریێگ ناساڵم ویەکترتاوانکردن وقەبولنەکردن هەس، لێرە جوور کەسێک مازوخیزم وەردبوونەگیانی یەک و ئەوەیگێ زیاترداشت وپشتێ پڕپۊ ولەکارتلی ئایدئۆلۆژی-ئەمنیەتییەوە پەیوەست وەمافیای ئێقتسادی-ئەمنیەتی ڕێژیم بۊدوڕەسوە بازنەی دەسەڵاتی فرەنزیک وەڕێبەریان،یە مینێد وبەرایبەری تەسفیەوشوون گوم ولەناوچوود.یانی شەڕی خودی وتسفیەحساوداخڵی ئاکامی خوەی نیشان دێد.

ڕێژیمی نەخوەش ولاواز تێد لە نەخوەشی سادیسمی دەیان ساڵەی ئیستفادەکێد وکەڵک گرێدو چۊن پڕ کینەوگرێ لەدڵە ، لەجاران خراوترەو بێ دادوەری وقەزاوەتێگ ڕاس و ئنسانی کە نیاشتێیە ئەڕای کوشتنی جێ شک وگۆمان،نەیار،دژبەرو جیابیران پەل کوتێد و دەسیش نیەپارێزێد، چۊن نەخوەشی " ئازاری ئەوەکە" هالەخۊنێ ولەگیانێ پیربۊەو بێ دەرمانە.

کۆماری ئیسلامی تاوەئێرنگە لە هیچ چاخ وقۆناخێگ لە ئمری نگریسی خوەی هۊچ شکستێگ قەبول نەکردێیەو دۊای شەڕی ئامریکاو...ئەگەر بمینێ نەخوەشی نارسیستێ کە ساڵانێگە دێرێد ،لەکوڵێ نیەودەو وەخەیاڵی سەرکەفتن وپیرۆزی ،خۆدشیفتەگی و هەزەوخوەیێ بوودەمدوو کوشتنی ئەوکەسانە کە لەی سەرکەفتنە

وەلێیانەۊنە وەیابێ لایەن وپەسیڤ بۊنەو پشتیوانی نەکردنەو لەی خوەشی وهەزەوخوەی بۊنە بەشدار نەۊنەونیێن لەڕاستییا یە ئەبنۆرماڵ وناهەنجارییەگ بێ وێنەس کە لەکردەوەوشێوەی دەسڵاتداری وخەڵکناپەسندی ڕێژیما دیاربۊەو ئەڕایان قەیرانێگ چنگ کوتیای لە دڵ و دەرۊنیانەوتاسەرهەدی هەناسەبڕین یەخەیان وڵ نیەکێد.

لەیلایشەوە مەنین وسیستەمداری نیزامێگ پڕلەتاوان،تۆتالیتەر،فاشیستی مەزهەبی و.... یەخەی میلیونان کەس لە ناوئێران گرتێیەو چۊ نەخوەشی پێس و "کانسەرێگ " بێ دەرمان تەنیا وە ڕمیان ونەمانێیە کە ڕزگاری خەڵک وئازادی وڵاتێگ وەدی بای.

جوورە نەخوەشی ترلەی ڕێژیمە کە پڕوەپووسێیە، ئەوەیش "پەنیکە"!

ڕێژیمێگ لە ڕخ وترسی خەڵکا ئەڕای هەرجوورە دادخوازی،ئێعتراز،هەقتەڵەوی، چالاکی مەدەنی وتەنانەت هاتنە خیاوانا وەدەسی خاڵی وشوعارێگ نەرم ونیانیش ،ڕخ ولەرز سەرتاپای سیستەم وئیداروەوئەمنییەت و سپاگەی گرێدەوەر، لەی هەراس وترسە ،"پەنیک"وار ، وەل هەرجوورە سەرهەڵدان و سەربەرزەوکردنێگ خراوتروبێ ڕەحمانەتر ،سەرماوەز،وەفرانوارو و......ڕۆژانێگ خۊنالیتر تێدەویادو دووارە تاوان کێد وتەڵەپای مردن ونەمان کوتێد.

جوورێترلەنەخوەشی کەیەخەی ڕێژیم گرتێیە،شەیدایی وشیفتەگییە کە لە کارتلی ئێقتسادی "ئابوری"-ئەمنیەتیی دۊای شەڕ وەخەیاڵی سەرکەفتن دۊنێ وزاتێ خراوێ داگرتێیە، دووارە بایەس گیرفانی بەتاڵ وخاڵیێ خەڵک بتەکنێدو مۊشەک،درۆنی خوەی کوژ، کەرەستەی نیزامی بسازێد وزیاترلەجاران گزیرومزدورپەروەری بکێد ووڵات وە وڵات پڕۆکسی نیابەتی ومزدورەیلێ تێروتەیار وئامادەبکێد تاجارێتر شەڕنەگیزی وشەڕانی بۊنی خوەی لە حاڵەتی شەیدایییەو کرداری ومەیدانییەوبکێد کەیەیشە خوەی بایسی گرانی،بێ پۊڵی ،بێ نرخی پۊل وپارەی، بێ دەرەتانی وپەریشانی لەسەرخەڵکانی ناوئێرانەو ڕێژیمێگ کە ساڵانی فرەیگە وە ساوێرییەو ژێدوتوشی کەوەو تەوەهۆم بۊە ،شەیدای شەڕفرۆشی وخۊن وکوشتارە ، نیزامێگ ئیدئۆلۆژی -ئەمنیەتی بۊ، ئەلانیش و یەساڵانی فرەیگە سپاوکارتڵی ئێقتسادی جووردەسەڵاتداری لە گیشت بارێگەو،سیاسی،نیزامی،ئەمنیەتی و ئێتڵاعاتی" جاسوسخانە،مفەتش و گزیروجاش و مزدور و کاشفخانەی وەناو ساواکی جاران و واواکی ئێرنگەی ڕێژیم کە وەڕاسی ئەوپەڕی نادادپەروەری گەنەوڵی و بێ کرامەتی لەپشتی دیواری

بەرز و چواردەورسیمی خارداری هەس ! ''،ئیداری،دەوڵەتی،دیپلۆماسی،کۆمپانی ای تایبەتی و فەرمی،بەڕێوەبەری گیشت لە هەرئێداروئۆرگانێگ و..... وەپێ زیاد بۊە و بۊەسە سیستەمێگ مافیایی وەناو ئیدئۆلۆژی-ئێقتسادی-ئەمنیەتی لە وڵاتێگ ملیتاریزە کریای وەدەس سپای تیرۆریستی پاسدارانەودەوڵەمەنێ کارتلە ئابوری-ئەمنیەتییەگەی گرتگەسەودەس و ئەڕای کوشتوبڕ ڕۆژوەڕۆژدەسەڵاتدارترەوکرێدو وڵاتێگ ملیتاریزەو وەپادگان وقەرارگە کریای زیاتر وەرەوقەیرانی ئێقتسادی،جەمگەیی، ژیانی و.....بێد وسپایگ وەزڵم وزورلەژێرسایەی ڕێژیمێگ دڕندەوزامدارو خۊنالی لە شەڕی دەرەوە، گرێ وکینەی چرکینی خوەی وەڕۊ خەڵکانی بێ تاوانا ڕشنێد .مانیایەگ بێ وێنەو شەیداییەگ لە بۆمبی ئەتۆم،مۊشەکی دورهاوێژودرۆنهایەگ خۆکوژ کەناویشێ نایەسە "ئێقتدار"ی نیزام.

ڕێژیمێگ چۊ ڕەوانییەگ ئەگرەسیڤ یاهەمان خەشن و"پرخاشگر" کە سروشتی چل وهەشت ساڵەی هێمایەگ لە چنگ کوتان،چنگێرخسن وپەرخاشگەرییەک سەیرو نەخوەشیێگ بێ دەرمان ودەرەتانەکە مەنینی خوەی لە شەڕفرۆشان و ئەگرەسیڤی خوەی دۊنێد.

ڕێژیمێگ کەنیگەرانە خەڵکانێگ لەڕۊای ڕۊیێ بووسیەن، بانە خیاوان و دژایەتیێ بکەن پڕەلەکابووسی وبێقەرارو لەسەرەمەرگ، ترس لە خرۆش ولافاوی خەڵک ساڵانی فرەیگە لە ئەنگزایەتی ونیگەرانی شۆڕشی جەماوەری لەناودڵی وڵات وجەمگە وتەنانەتیش داڕزیان،بڕیان وپەل پەلەوبۊن وداپاچیان لەناو سیستەمەگەی خوەییش بۊەسەنەخوەشی وئستری چەندین ساڵەی ویەخەی گرتێیەو خەولەچەوێزڕانێیەو پەڕانێیەولەیوای نەخۆشێگ دپرس لە ژیان ،ئەڕای مەنینێ شێت وهاربۊەکەئێ کابووسی دەیان ساڵەیشە لەکوڵێیەونیەودوخاسیش زانێدکە ئێقتدار،پایەدارێ مەنین ومانەوەی نەچۊن جاران ،لەوپەڕی لەرزوکی ولاوازییەوە هەرئاخرێ نەمان وڕمیانەو کولاپسی"ڕۆخان،ڕمیان،نابودی" هەر ئمرۆ سوو دێرێدو هۊچ زڵم،ستەم ،تاوان، هێزی نیزامی،بۆمبی ئەتۆم و شەڕانچییەتیگ تاسەر نییەو لێرەوەریەیل وەتنە : "هەرچێشتێگ لە باریکی بڕێد، زڵمیش لە ئەستووری وقایمی " ،پاییەی زڵم کوڵە و ڕۆژی نەهاتی زاڵم تێد هەتا بێ زەواڵیش!

دەسەڵاتی زاڵم وتاوانبار ئاخرێ نەمانەو ئاسوودەیی وزنەیێگ ئارام ،پڕهمێدو گەش وبانانێگ ڕۆشن هەرئەڕای هەقخوازان وجەمگەی مرۆڤدوست وبێ شەڕ وئاشتیخوازە ......

شومارەی: ٦
٥ ئاوەوەری ١٤٠٥- ٢٦ مەی ٢٠٢٦

شەرەف، تەنیا نیشتمانا.

عادڵ مەحموودی

ئەگەر چەمێ گیڵنمێ دلێو نەریت و ئایین و پیرۆزیەکاو نەتەوە جیاوازەکاو ئی دنیا پانوپۆڕێرە، وینمێ هەکەر بەپاو جیاوازیو ژیوار یا ژیوگا، ئایین، ڕەگەز، ئاو و هەوا و دەیان چیوێتەرێچ ئەژناسە کریان پەی چیوگەلێ فەرێ چێرو نامێو شەرەفینە، بەڵام هەرکام دماو ئەرەواڕیاییێوە ژیوگایی یا ئاو و هەوایی یا هەرجۆرە ئەرواڕیاییێوەتەری، خەڵک ئیتر ئا هەرمانێ یا ئا چیوە هەکەر بە شەرەف ئەژناسیابێ فرە بە ئاسانی ویەردەن و وستەنش ئەولاوە و ئیتر گرینگاییش پەی هیچکەسی نەبیەن و هەر ویریچ شیەنۆ، ئینە جە ساتێوەنە بیەن هەکەر ڕەنگا سەرو ئا شەرەفە خیاڵیەیە دەیان ئەنزانێ بێتاوانێ ونیشا مجیێبۆ و یا ئاوارێ و وڵاتا کرییێبا یا هەزاران پەتپەتیێ جۆراوجۆری ئامێبا ملشارە، بەپاو ویارو ڕۆزگاری و کەوتەیوەرو ویر و هزرو ئەنزانەکا، کلتوورەکا، ئایینەکا و دەیان پیرۆزیێ و سەڎان شەرەڤێ ئەژناسەکرییێچ سەرشیێنێ، تاخیات سەڎان زوانێ و دەسەڵاتێ فرە بە ئاسانی جەبەین شیێنێ و ئارۆ ڕەنگا هچکەس نامێچشا نەزانۆ یا تەنیا پێسەو ڕازێوە خیاڵێ گجارنە گێڵیۆوە و برێ خەڵک جە ئەژنەویەیش سەرسام بۆ و پەی چن ساتێوە و دماتەر دیسان ویر مشۆوە،

بێگومان ئەچی جیهاننە بە ملیارد خەڵک ئامان و لوان و ویر شیەنۆ یا ئەگەر چن کەسێوە نامێشا مەنێبۆ و ئاڎیچ تەنیا لاو چن کەسێوەنە، بەڵام ئانە هەکەر جە ئەوەڵو ئاوەزو ئانزانیوە هەتا ئارۆ نەک هەر ویر نەشیەنۆ بەڵکەم ڕۆبەڕۆ نامێش زیاتەر درۆشیێنەوە و خەڵک سوورتەر بیەن سەرو بیەیش و پارێزنایش تەنیا نیشتمان بیەن و هەن، ئەچێگەنە ئی ڕاسیەما پەی گنۆ بەر هەکەر ئانە تەنیا نیشتمانا تاومێ نامێش بنیەیمێ شەرەف و سەریچش گژیەیمێ و بازمێشۆ، چونکە ئەگەر نیشتمان نەبۆ، نە زوان، نە کلتور، نە ئایین، نە ناموس، نە ئارامی و نە تاخیات نانیچت هەن وەری، مادام نیشتمان تاوۆ ئی گردو چیواتە پارێزنۆ یاگێو وێشنە واچمێ شەرەف تەنیا نیشتمانا و هیچیتەر، ڕەنگا هیچکەس گومانیش نەبۆ چانەیە هەکەر نیشتمان چننە گرنگا، بەڵام گرکەس شەرەفبیەیو نیشتمانیش پەسەن نەکەردەن یا وێش ئەنزانێوە بێشەرەفا، هەرچن ئا کەسا هەکەر نیشتمانورەشێنێ هەمیشە پاساوێ ماراوە پەی هەرمانە قیزەونەکێشا و ڕەنگا پەی ماوێوەیچ ویژدانیشا سەرکوت کەرا و پاسە نیشانی بڎا هەکەر فرە ئاسوودێ و بێخەمێنێ، بەڵام جە تەنیایی و خەڵوەتو وێشانە گلاراوەشانە و دەنگو ویژدانی سەرکوتکریایشا نمازۆ پا ئاسانیهە چەمێشا سرەوا و خەڵوەتگاکەشا بۆبە ئەشکەنجەگاییوە پەڕ جە هاوار و ناڵە و پەڕ جە ئازار.

نیشتمانورەشەکا با ئینەیە خاس بزانا هەکەر جە دیامانو ئەنزانی ئاخێزیارینە چە ویژدانش ئازارەش بڎۆ یا نەڎۆ هەر بە خیانەتکار مژماریۆ و هەردوێ هەر بە جۆرێ سزا دریا و ڕەنگا کەسێوە هەکەر ویژدانیش ئازارە دابۆ سزاکێش فرەتەرەیچ بۆ هەم دیامانو ویژدانو وێشنە و هەم جە دیامانو تاکی ئاخێزیارینە چوونکە نیشتمانورەشی یۆن جە زلتەرین و هێقمتەرین خیانەتەکاو دنیێ و جە لاو هیچ نەتەوێوەنە شایانو سازیای نیا و ئەشۆم بە خرابتەرین شێوە سزا دریۆ و ئانەیچە کریان و کریۆ.

ئینە هەکەر وچیۆ شەرەف تەنیا نیشتمانا تەنیا قسێوە هاڵیە نیەنە و جە ویەردەیچنە و جە ئارۆچنە ئینە سەلەمیان هەکەر ئەنزانی نیشتمانورەش تاوانش ناموسیچش ورەشۆ و زێڵیچش نەچڵاکیۆرە تاخیات بڕێوە دیامانشا سەرو ئانەینە هەکەر ئا کەسا نیشتمانورەشێنی فرێوەشا جە سەردەمو زارۆڵەیشانە دەسدرێژیشا کریان سەر و کەسایەتیشا پێسەو دیوارێوە هەرۆڵێ وڕیانرە و وێڎارۆ دەروونێوە نزمی کاولین و ئینەیچ پێسەو نەوەشیێوە دەرونی مژماریۆ بەڵام ئینە مەبۆ بە پاساو پەی خیانەتکاری و تاوان کەردەی.

ڕازێ فرێ جە ویردەنە سەرو قارەماناو نیشتمانی و هەر پاسە خیانەتو نیشتمانورەشا تۆمارێ کرییێ هەکەر بە پەنەوازش زانو ئاماژە بە چن دانێوەشا کەرو بەهومێڎو ئانەیە هەکەر گنۆ وەرو دیڎەو کەسانێوە هەکەر بەهەر پاساوێوە تلییێ تاوانو نیشتمانورەشیوە بڕێو چڵاکیارە و پەی چن ساتێوە هورمدراو جە وێشا پەرسا بەڕاسی من چی ئی ڕایە قیزەونێمە گێرتێنەوەر؟، ئایا ئانیشا هەکەر نیشتمانورەش ملکەچشانە منەتەش زانا؟ ئایا تا ئارۆ خیانەتکارێوە پیتەش دیێنە جە خیانەتەکەیشنە؟ ئا دلێو گلێرگاکەو وێشنە سەربەرزا و ڕوەش هەنە باسو هەرمانەکێش کەرۆ؟... بێگومان نا.

نیشتمانورەشێ و خیانەتکارێ بێجگە چانەیە هەکەر هەمیشە ورکەو ئانەیشانە داخم کەی ئاخێزیارێوە یا ئەنزانێوە بەشەرەف یاگێوەنە یەخێش گێرۆ و داڎگاییش کەرۆ و پێسەو دمەڵێوە هەوکیمی تلێقنۆشۆ و جە بەینش بەرۆ، جە دیامانو وێچشنە کەسێوە سەرەرەوست و بێنرخا و دلێو گلێرگاکەو وێچشنە فرە سووک و بێ متمانەن.

جە گر وڵاتێنە ئی جۆرە ئەنزانە بێشەرەفا بیێنێ و هەنێ و هەر مەنایچ، بەڵام دژمەناو گەلو کوردی ئامێنێ ئی بابەتشا فرە زاق کەردەنۆ و پاسە نیشانی مڎا هەکەر دلێو گەلو کوردینە فرەفرێنێ هەتا خەڵک نەیارۆ باوڕکەرۆ بە یۆترینی و ئاڎیچ بە ئاواتەکاش یاوۆ، بەڵام هەم نیشتمانورەشەکا و هەم سەردەسەکاشا خاس زانا هەکەر وەرانوەرۆ ئاخێزیارێوەنە چننە تەرسنۆکێ و بێ خیرەتێنێ.

چێگەنە گەرەکما ئاڕازا هەکەر ئاماژەم پەنە دێ چەن دانێوەشا گێڵنووە، دلێو نەتەوەو کوردینە پێسەو گردو نەتەوەکاو تەرو دنیێ بێشەرەڤێ فرێما بیێنێ، بەڵام سەرتۆپ و نمونەو بێشەرەفەکا کەسێوەن پێسەو (حەسەن خەیری) ڕەنگا فرەو خەڵکی ڕازەکێشا ژنیێ بۆ و پەنەواز نەبۆ هەکەر من بارو بە ورڎەکاریوە گێڵنووشۆ، چێگەنە فرەتەر نیازم ئانەنە هەکەر سەمەرەو هەرمانەکێش نیشانەدەو ئاڎیچ ئانەبێ هەکەر دماو خیانەتەکەیش ساتێ هەکەر بە دەسو دژمناو نەتەوەکەیش بڕیاربێ کوشیێ دواش کەردە هەکەر سەرو ڕاێوە سەراوناش و گۆڕەکێش دیارە بۆ پەی ئانەیە هەکەر هەر کوردێوە ڕاویار داش لاو گۆڕەکێشرە تفێش کەرۆ وەنە جا ویەرۆ، خەیری تازە خیانەتەکەش کەردەبێ و جە دەس شیەبێ و سەڎان و هەزاران کەسێ بێ تاوانێ کوشیێ بێنێ و مافو نەتەوێوەش بە خەسار دابێ، ئی داواکاریشە هیچ دەردێوە دەرمان نەکەرێ و هیچ کەسیچ بە تفێوە دەردەکێش سارێژە نەبێ، وێش ئەپا بێ ئاوڕویی و سەرەوستەیهە جە بەین شی و مافو نەتەوێوەش خەسار دا و هەزاران ئەنزانێ بێتاوانیچ جە بەین شیێ، چێگەنە سەمەرەو بێشەرەفی کەردەکەیش چێش بێ؟، ڕەنگا ئەگەر زارۆڵێش بیێبا هەتا ئارۆیچ ئەپی هەرمانە قیزەونیشە هەڵا هەر سەرەرەوستێ و شەرمەسارێبا و هیچ سات پەڕو دەنگیشا ڕوەشا نێ قسێ کەرا، ئاخر ئینە چە هەرمانێوە هورش چنا بێشەرەفەکا هەکەر دماو وێچشا تۆرمەکایشا شەرمەسارێ کەرا؟، یانی ئەچی دنیا پانوپۆڕێنە هەرمانێوەتەرەشا دەس نەگنێ کەراش بێشەرەڤی نەبۆ؟، ئینە فرە یاگێو پەرسێنە.

حەسەن خەیری تەنیا پێسەو نمونێوە دیاری باس کریۆ، ئەگەرنا هەر دەگاییوە ئی نیشتمانیهە بلێ لاوکەمیوە دوێ یەرێ خەیریێش چەنەنێ و هەرمانەشا بێشەرەفینە، با نیشتمانورەشەکا ئینەیە خاس بزانا هەکەر نیشتمان ئەڎانە و ئەڎا ورەتەیچ بێ وڵام مەمەنۆوە یا ڕۆزگار بەلاییوە مارۆ ملشرە هەتا دنیادنیانە هەر ناڵنۆ یا ئاغا جە وێش بێشەرەفتەرەکەش بەلاییوە مارۆ ملشرە و داخیوە منیۆ سەرو زێڵیشۆ بێ دەرمانە، نمونەش هەر ئەچی ماوە وەڵینەنە ئانەبێ هەکەر جە دەگاو دەرەوکیێنە یۆ جە چڵکاو وەرە بێشەرەفە نیشتمانورەشەکاو ڕژیمو ئێرانی وەرەچەماو وێشۆ جگەرگۆشەکەش خەڵتانو ونێ کریا و گیانش سپارا، من چێگەنە پەشتیوانیو کوشتەو زارۆڵێوە بێتاوانیم نەکەردەن و مەکەروویچ، باسەکە سەرۆ کەسێوە بێشەرەڤی ئەڎا ورەشین هەکەر نیشتمانا پەی تیکێوە نانی چەربتەری، هیچ سات پاسە ویر نەکەرێوە هەکەر ڕوێ بێ هام ئاخورەکاش وەرەچەماشۆ گیانو جگەر گۆشەکەیش پسانا و هیچ غەڵەتێوەیچ نەتاوۆ کەرۆ، با بێشەرەفەکا ئینەیە خاس بزانا هەکەر هیچکەس هامدەردیشا مەکەرۆ، چوونکە خیانەتو نیشتمانورەشی هیقمتەرین تاوانو سەرو زەمینێن و هیچ سات شایانو بەخشای نیا و جە ڕۆو ئازاڎیو نیستمانینە یوەمین کەسەکانێ هەکەر دادگایی کریا و یاویا بە سزاو تاوانەکاشا، ئەچا ڕۆنە داخم دلێو مەژگیشانە چە پەرسگەلێوە ویەریا و چە پەشیمانییێوە گردو جەسەیشا تەنابۆرە؟، داخم ئا ڕوە هیچ کەس و هیچ پەشیمانییێوە یاوۆ داڎشاوە؟، داخم ئەگەر بەخشیایچ ڕوەشا بۆ سەرە بەرز کەراوە؟، هەر بەڕاسی تیکێوە نانی چەرب ئی گردو سەرشۆڕیهە وازۆ؟، داخم ساتێوە هەکەر پێشمەرگێوە شەهێڎ کریۆ و سەراسەرو وڵاتی شیوەنش پەی کەرۆ، ئاڎ زێڵش نەمەنۆرە پەی وێش تاخیات دلێو بنەماڵەکەو وێچشنە چی ئێننە سوک و ترۆن؟.

ئەگەر گەرەکمبۆڕازەو بێ شەرەفا و نیشتمانوەرەشا گێڵنووە، سەڎان کۆپەلێ ئەشۆ بنویسو، بەڵام هەر ئی ڕازی هەکەر گێڵنامۆ پەی نمونەی ڕەنگا وەسێ بۆ.

چێگەنە ڕازەو شەرافەت و نیشتماندۆسیو کەسێوە گێڵنوووە و ئینەیچە تەنیا پێسەو نمونەی ئێننا خەڵکی نیشتماندۆسیچما سەڎ ئێننەو بێشەرەفەکا هەن و دیار و وەرەچەما،

ڕازەکێ ئەپێسە دەسپەنەکەرۆ هەکەر ماچا، لەشکەرو هۆزێوە یاوۆ نزیکو دیواراو دژێوە و هەرچی کەرا مەتاوا دیواراو دژەکێ بڕا و بلا دلێ و دەروازەکایچ هێقمێ و پەڕپەشتێنێ، ماوێوە پاگەرەبا و ئیتر خەریکبۆ ناهمێڎێبا، دورو قەڵاکێوە شوانێوە وینا هەکەر چەنیو کوڕەکەیش خەریکێو لەوەڕنایو ماڵاتەکەیشانێ، فەرماندەرو لەشکەرەکەی ملۆ پەی لایشا و ماچۆ بە شوانەکەی تۆ خەڵکو ئی شارینی ڕاێوەما نیشانی دە هەتا تاومێ بلمێ دلێ، شوانەکەیچ هیچ وێش لێڵ مەکەرۆ و ماچۆ سەرو چەما بەڵام من مەرجێوەم هەنە، فەرماندەکەیچ دڵوەشبۆ و ماچۆ هەرچێ واچی پەیت کەرمی، شوانەکەیچ فەرماندەرەکەی چڕۆ ئەولاوە و یەواشێوە فچنۆ گۆشرە و داواشچەنەکەرۆ هەکەر ئا زارۆڵەیە هەکەر ئیناش چەنی بێدەنگێوە کوشاش، فەرماندەرەکەیچ کوچێ واڵیۆرە و بە سەرسامیوە ماچۆ جا ئانە پێسەنە ئاو واردەیۆ، هەر چێوە ملۆ ورمشۆوە و شمشێرێوە مڎۆ ملش و ملیش پڕنۆ، شوانەکەیچ دڵتەنگ بۆ و دەسکەرۆ گرواى و ناڕەحەتی کەردەی، فەرماندەرەکە ماچۆ ئا زارۆڵە چێشو تۆبێ، شوانەکەیچ ماچۆ کوڕم بێ، دیسان ئاننەتەر واڵیۆرەو پەرسۆ ئەی چی داوات کەردە کوشمێش، ماچۆ ئاخر ئاڎ زارۆڵە بێ و ئەگەر دوێ شەپڵاخێتا دابێ وەنە ڕاسەو ڕا نیهانیەکێو شارەکەیما درکنێ

دریژە لە لاپەڕەی ٥

شومارەی: ٩
٥ واهیلان ١٤٠٥- ٢٧ ئوت ٢٠٢٦

«موور» ئاوازێ دێرین و حماسی کوردەیلێ لەک

سەردار زەنگنە

موور یەکێگ لە ئاوازەیلێ دێرین و حماسی کوردەیلێ لەکە.

لەکەیل وە پەێ سەرچاوەیلێ تاریخی قەومێگ و بەشێگ جیا نەکریاگ لە نەتەوە ی کوردن کە زۆرم لە ناو پارێزگایل و ئوستانەیلێ(کرماشان)، (هەمەدان)، (ئیلام) و (لوڕستان) و بڕێگ شارێ ترەگ چۆ (قەزوین) و (کلاردەشت) و... ژیەن.

زاراوەی لەکی یەکێگ لە زاراوەیلێ فرە دەوڵەمەنێ زووانێ کوردییە کە نزیکایەتی وە گۆرانی یا هەورامی دیرێ.

سەرچاوەی موور لە ناو قەومێ لەکە وتایبەت وە ئەوانە ، بەڵام بڕێگ هۆزێ هاوساو غیر لەکیش چۆ کەڵهوڕ و زەنگنە و ... لە وەخت خەم و پرسەی عەزیزان و ناودارەیل وکەسەیلێ دیاری وە ئاوازێ موور مردەیلێ خوەیان لاونن و دڵ خوەیان تەسکین دەن.

موور چۆ هوورە لە جوملەێ ئەو ئاوازەیلێ دێرینەسە کە بێ ئامرازێ مووسیقایی چڕیەێد .

موور لە ناو خەڵکێ لەک لەهەر گۆرانی و ئاوازێ ترەگ فرەتر لایەنگر دیرێ و گەورا تابۆچگێ لەکەیل وە گەرد ئێ ئاوازێ دێرینە هاودەم و هاوڕازن.

جیاوازی موور وە گەرد هوورە یەس کە هوورە فرەتر ئەڕا شادی و وەسفێ شکار و سرۆشت و لە باوەت دڵداری و... چڕیەێد بەڵام موور ئاوازێگ حماسی یە چۆ سروود .

موور لە وەختێ پرسەی کەسەیل لیاقەتدار و دەسوتفەنگ خاس و مێوان نەواز وستەم ستێز و گەورایل وسەردارەیل چڕیەێد و لە ڕاسی گشت کەسێگ شایان کەلیمەیل موورنییە بەڵکم حەوەجەس ئەو کەسەیلە کە موور وە پێان چڕن خاوەن تایبەتمەندی و محبوبیت و قارەمانیەتی لە ناو خەڵک بوون.

موور کاڵاێگ نییە وە باڵاێ گشت کەسێگ بووڕیەێد،بەڵکم ئاوازێگ تایبەتە ئەڕا کەسەیلێ سەرشناس و دیاری و دلێر وخانەدان.

دەروون مایەێ شێعرەیلێ موور فرەتر باسێ خەم و مێوان نەوازی و دەسوتفەنگ خاسی و دیواخانداری و دەسو دڵوازی و ڕەزم سەرداران لە شەڕ و باسێ مەردمداری و قارەمانیەتی یە.

ئاوازێ موور کەسایەتی بەخشێ وە ئنسانێگ کە هۆگرولادارێ یە و گۆش وەپێ تەکنێ و لە شێوەێگ هاندەرە هەتا گۆشگر ئەو کەسەیلە کە موور وەپێان چڕنە بکەێدە سەرمەشخێ ژیانێ خوەێ و ورەو خاسی گام هەڵبگرێ.

لێرە موور لە لایەن پەروەردە ڕۆڵ وکاریگەری دیرێ و چۆ فێرگە و مەکتەب و مەدرەسەێگە ئەڕا فێربوێنێ ئەخلاق و کردەوەی خاس.

مێژۆی موور هاوشێوەی« هوورە »و «سیاچەمانە» فرە کۆەنەس بانتر لە پەنج هەزار ساڵە و چۆ «لاوک» لە ئازایەتی و جوانمێری گەورەیل و قارەمانەیلێ کورد ، باس کەێد.

کەسێگ کە موورچڕێ لەناوخەڵک وەپێ ئۆشن«موور ئار» و لە ڕاسی هەرکەسێگ نیەتوانێ بوودە موور ئار خاسێگ بەڵکم ئێ هونەرە فرەتر وە ئستعداد و بەهرەو لێهاتوویی کەسەگان پەیوەندی دیرێ، چۆنکە موور ئاوردن چۆ کڵاس مووسیقی و گۆرانی نییە هەتا هەرکەسێک خوەێ فێربکەێ و یاێ بگرێ ، موورئار خوەێ مامۆستای خوەێەو بەس.

موورئار وە پەێ بەهرەو تەوانایی و سەلیقەی خوەێ لە شێعرەیلێ فلکلۆر یا شێعرەیلێ کە خوەێ فی البداعه هەڵوەسێ کەڵک وەرگرێد هەڵبەت شێعرەیلەگە بایەتە وەگەرد تابەتمەندی وخصوصیات ئەوکەسەی کەموور وەپێا چڕن جۆربوود و دژایەتی و زیادو کەم نیاشتوود.

(کەلیمە)لەناوخەڵک واتا ومەعنای شێعرو بەیتەیل موورە کە موورئار وەکاریان بەێد ئەڕا لاوانێ مردێ یا ئەو کەسەی کە زنێە و شایان موورە.

موور تەنیا لەباڵا وشانێ مردێ نیەچڕیەد بەڵکم بڕێگجار ئەڕا کەسانێگ کە خاوەن ویەردەی خاس و داستان وقارەمانیەتی ومەردمدارین چڕیەد و جیاوازی جنسیەتیش لێرە هەم لە ناوەێن موورئار وهەم ئەو کەسەی مووروەپێ چڕن نییە یەعنی هەم ژن و پیاێ موورئار دێریم و هەم کلانتەرژنەیل وقەدەمخێر وینەیل و پیایلێ سەرو ڕۆسەم سەوڵەتێگ کە وەپێانا موورچڕن.

نموونەی چەند کەلیمەی موور:

شان وە ئاتەشبار کولت ئەر سەر کەمەر
سەنگەر چۆڵ نەکەین تا لەحزەی ئاخەر
قەید وە قەتار تیربار وە سەرشان
وە تەشەر دوشمەن نەوین هراسان
جۆر شێر ئەرسەرڕێ دژمن کەمین کە
دۆسداران دڵشاد هاماڵ خەمین کە
ئەر کڵاو بەرزێ سەنگەربەنی کە
هەرجا مەشکۆک بین نوختە زەنی کە
تەک ئەر دژمن دە شێرێ دەریا دڵ
ئەر پاتەک دژمن وێت نەوین خافڵ
لەباس ڕەزم بپۆش وە ڕەنگێ زەمین
هەرئمشەو تەقاز ئەر دژمن بسین
فڵەک شکانێ دوو تەخت ئەربالم
هەم برا شیرین هەم کوێخا ماڵم
ئێ سەرتە وردار وەێ شیرین خاوە
ئێ خاو شیرین ئەرتۆ ناباوە
ئەر گیان وەگیان بویا پەریت مەسەنم
گیان سین فڵەک بی من خجڵ مەنم
بیلا ئەڵکەنم دیدەێ وێم ژە بن
تا دی نەوینم دنیا وەبێ تن

موورئار لە ناوەێن شێعریا کەلیمەیل وە پەێ سەلیقەی خوەێ وەسفەیلێگ نەێد کە وە (لاچڕ) ناسریاس ئەڕانموونە:

من برامێ مەێ(برا زۆر ئەرزۆردارکەرەکەم)
ڕۆسەم شێوە بوو
ئە دیوان عاقڵ(برا سەنگەر وە دوشمەن چۆڵ
کەرەکەم)وە جەنگ لێوە بوو
ڕەنگەکەم) سیا دەرقونە
داخدار مەزانێ من حاڵم چۆنە
من برامێ مەێ (برا وەڕۆ گشت کەسەکەم)قڵەم
وە دەس بوو
هەرجای لازم بوو ئەو فەریا ڕەس بوو
نەڕەی شێرێک ماێ (شێرە برا دیاریەکەم) مەیتێ
بمرێ
تۆلە شێر نییە(کەس نەمەنێە وژم)جاگەێ بگرێ
قەورم ئەڵکەنن (قەومەل مردن ڕێ گشتمانە)
چوار سۆکەێ ژە نۆ
جاگەێ ئاخرمە جیواز نمە بۆ
یاران کی دیە (عەشرەت ڕۆژ ئاخرمە)کەس
نەمەردە بوو
فڵەک ڕخنەی مەرگ لێش نەکەردە بوو

موورئار خاس تەنیا وە دەنگ دڵنشین نیەناسریەێد بەڵکم موور ئار خاس کەسێگە کە لەگەرد دەنگ دڵنشین خوەێ زانێ چۆ لاچڕەیل وکەلیمەیل خاس وەکار بوەێد.

موور وە سبک وشێوەی جۆراجۆرێگ چڕیەد جۆر دڵفانی چڕ، کاکاوەنی چڕ، تەرهانی چڕ و...

موور ئارەیل فرەێگ هەن و زۆرم لەکەیل لە وەخت دڵتەنگی وخەم و لە هۆرێ کەسەیلێ دلێرو دیاری موور چڕن بەڵام موورئارەیلێگ جۆر: مەرحۆم عەینعەلی تەیمووری ، مەرحۆم ئازاخان قادری ، مەرحۆمە شاپەسەن قەندی بۆژانی ،مەرحۆم برا گوجەر تەهماسبیان،خانمراد قەنبەری ،نادرمورادی وحەمدلا ئبراهیمی و کوردەمیر قاسمی و... مەشهوور و ناسریان.

موور چۆ بەشێگ لە ئەدەبیات دەمەڵدەم(شفاهی) و فەرهەنگێ خەڵکی ئەڕا مللەتەیل و نەتەوەیلێگ چۆ کورد کە خاوەن دەوڵەت نەوینە و زووانێ خوەنین و نوسینێان قەێخە بوە، قەڵای قایم و سەنگەرێ بتەوێگ بیە لە نوای هێلاماتێ ئاسیمیلاسیۆن و تاوانێ فەرهەنگ و زووانمان .

لە ڕێ کەلیمەیل و وشەیلێ کوردی پەتی موور و هوورە و سیاچەمانە و... پاوەگەزدان کریاس هەتا زووان وفەرهەنگمان لە وەرایوەرسەرکوت نەمرێد و زنە بمێنێ.

دریژە لە لاپەڕەی ٥

و شمێ لوێندێ دلێو شاری، بەڵام ئیسە ئیتر خیاڵم ئاسوودەن و هەرچێ کەردێ کەردێ چونکە من هیچسات مەواچوتا پەنە، فەرماندرەکەیچ یاگێو وێشنە وشک بۆ و شمشێرەکە دەسشۆ کنۆرە و دماو چن ساتێوە ماچۆ ئی شارو شمە هیچکەس مەتاوۆ گێرۆشرە مادام خەڵکەکەش ئێننە بەشەرەف و نیشتمانپەروەرا، لەشکەرەکەیش پێچۆوە و گێڵاوە پەی دیارو وێشا.

جە هەر وڵاتێوە ئی دنیێنە هەتا دڵت وازۆ خەڵکی نیشتمانپەروەر و بە شەرەف بیەن و هەن و وەڵاتەکەو ئێمەیچنە هەرپاسە، بەڵام بێشەرەفێوە تاوۆ هەزاران نیشتمانپەروەرێ بە خیانەتێوە وچکلە، بڎۆ کوشتەی و شارێوە بڎۆ سۆچنایرە و دماتەر وێچش پێسەو دەسماڵێوە پیسی وزاشنە سەورۆگا، هەزاران دوکتورێ نیشتمانورەشێ با بە قوربانەو پاڵا شرەو شوانێوە بەشەرەفی.

با نیشتمانورەشەکا ئینەیچە بزانا هەکەر جە دیامانو نەک هەر خەڵکی بەشەرەفینە بەڵکەم جە دیامانو دژمنیچنە ئەنزانێوە بێ نرخی سووکی پاتاڵا و هیچ بایێخێوەش نیا و ئەگەر دژمن خوۆ دەمشۆ تەنیا بۆنەو بەردەی ورو پلانەکاشا، ئننا جە یوەمین هەلەنە بەبێ ئانەیە ویرش چۆوە کەرۆوە بە گولێوە سەردش کەرۆوە و تاخیات زەڕو گولەکێچش چەنە مسانۆ، نا هەقیچش نیا چونکە کەسێوە تاوۆ خیانەت بە نیشتمانێوە هەکەر ئاڎش چەنە زل بیەن کەرۆ و هیچ وەفایێوەش نەبۆ پەیش دڵنیان چانەیە هەکەر مەتاوۆ وەفایچش پەی ئاڎی بۆ.

شۆڕشوانەکاو ڤیتنامی دماو ئانەیە هەکەر ئازاڎێ بێ و سەر کەوتێ ئەپێسەشا کەرد بە نیشتمانورەشەکاو خیانەتکاراو وڵاتەکەیشا، وەختێ دژمنشا تارنیا، بڕیارشا دا هەکەر نیشتمانورەشەکا سۆچنا و بوڵەکێچشا بڎا دەمو ئاوێرە چونکە باوڕشا چانەبێ هەکەر ئانیشا خیانەتشا کەردن بە نیشتمانی مافو ئانەیچشا نیا دلێو ئی نیشتمانینە سراویا و هەتا با بە عیبرەت پەی خەڵکیتەریچ.

نیستمانورەشەکا نەک هەر ژیوایێوە سەربەرزانە و ئاسوودەشا نەبیەن بەڵکەم هیچکام مەرگێوە سەربەرزانەیچشا نەبیەن و هەمیشە یاگێو لۆمە و مەنا و چینەجیاوازەکاو گلێرگای بیێنێ و هەر جە یوەم ڕۆو مەردەیشاوە تا ئا یاگێ هەکەر ویرو خەڵکینە مەنێباوە سووکایەتی و تانە و تەشەرشا دریان وەنە و سەرزەنش کریێنێ.

ئەنزان پەنەش وەشبۆ یا نا ڕوێ هەر مرۆ، هەتا ئارۆیچ بە چەمێو وێما نەڎیەنما هیچکەس ئەورایێ مرۆ، ژیوایچ ئاننە بە نرخ نیا هەکەر نیشتمانەکەیت ورەشی پەیش.

نیستمان ئەڎانە، ئەڎایچ نە ورەشیۆ و نە دریۆیچ کرێ.

ZAGROS

www.kurdistanmedia.com
info@kurdistanmedia.com
www.kurdch.tv
Yahsat @ 52.0 East . Frequency : 11420
Polarisation : Vertical
Symbol Rate : 27500 . FEC 3/4

Eutelsat 8 West B at 8.0 . Frequency: 11637
Polarisation: Vertical . Symbol Rate: 27500

Publishing by Democratic Party of Iranian Kurdistan

NO: 9 27 August 2026

ڤەندێ ئیمە و ڤەندێ ئەوان

✍ پەڕاو

ڤەقێ گشت (ڤەندەل) بەخشینە ئیمە جیا ڤە شەهرڤەندی(هام ڤەڵاتی)

کورد تەنیا ڤشە نەوبە و نیە . ئە چێ کە مەترسیدارە ، بڵاچەڵێ ژیاین گردێ ئی ڤشەسە . ژێنێ جیاواز ، زووان ، ئەدەبیات ، مووسیقا ، مێژوو ، هونەر ، ماڵ سازی ، ئایین ، خواردن ، سروشت ، جل و بەرگ و ئنسانێ جیاواز ڤە ڤاتەی چرچ ئەڕا دەسڵاتێ ساختەێکە کە مەکووشێ ئەڕا جاگیرە کردنێ داهاتێ وژێ ، سەرچەمەل فرەترێ ڤە ژێر کۆنترۆل بگرێ و ئێرەسە کە جیاوازیەل ماوە قەیران ؛ دەسڵاتێ ئێرانی ئەڕا چۆچانێ بازنەی سەختێ دیسکۆرسێ هاماڵ (ڕکابەر)، هەوڵێ فرەی دا . ڤە خۆلقاندنێ "--ستان"ەڵ جووراجوور تا دەسکاری نان و سفرەی "ڤەندەڵێ" ژێر دەسڵات .

ڤە ئی دۆما ساڵەلە ، ناوچەڵێ لەکنشین ڤە گەردێ دیاردەی زیادکەرێ ڕۆاروەڤە ڤە ژێر نام نیشانێ کشت و کاڵێ تلیاک کە شوون نیشانەل و بەڵگەڵێ ڤەر دەس ، گشت ڤە پاڵپشتی حکوومەت و بەرپرسەل سەرەکی سەربازی بیە . ڤە ئامار نزیک ٣ میلیۆن و هەشتسەد هەزار کەس ڤە ئێران تووشێ ماددەی هووشبەر هاتنە. ئەگەر هەر کەس ڤە ئی ئامارە ، ڕووژانە ٥ گرەم بکیشێ ، ڤە مانگ ٥٨٠ تن ، ماددەی هۆشبەر مەسرەڤە ماو . دابەش کردنێ ئی ئامارە ڤەقەت ڤە سیستێ ئەنجامە ماو کە دەسڵاتێ حۆکوومەت ها پشتێ و دەیان پاڵنەرێ دارایی و سیاسی ها پشتێ . جەنگەڵەل فرەی ڤە ئامووژگاری و پاڵپشتی ئێدارەی"منابع طبیعی" و "جهاد کشاورزی" ئەڕا کشت و کاڵ خەشخاش ڤە بێن چیە و بەشێ ئەوان و هێزەڵێ ئەمنیەتی ڤە رووژێ یەکم دیارە؛ کە جارڤەختێ ٥٠ دەرسەدە ئەژ بەرهەمە . ڤە لایتر ، جووری ئەخلاقی ڕانتی ، دژەکوومەڵ ، یاغیانە و بێ مەرج ڤە نام جەماعتێ "ڤەند" دروست بێە کە ڤە هیچ بنەمای ئەخلاقی و یاسایی پابەند نیێن . حەتا ئەڕا ئی شێڤەی ژیانە ، گوورانیەل تایبەت و داخوازکرا ڤە پەسەندێ تلیاک و خەشخاش تووماره ماو .

داگیرکەرێ ئێرانی ڤە پێ چێ نییە بێجگە دەسڵات فرەتر ڤە بان سەرچەمەل نرخ دارێ کوردستان ڤە ئاو تا نەفت و .... ڤە ڕێ چۆچاندنێ ڤتارێ ئنسانی و ئازادی خوازانەی کورد و ڤەدیهاتێ ئی بابەتە ڤە دەیان ڕێ تاقی بیە و ڤە ئازموون نریایە.

بەرەنگاری ڤە گەردێ ئی دیاردەی ناخوەشە ، پێخوازێ بڕیارەڵێ فەرمی و زانستیە تا بتۆنیمن نەتەڤە بینمان بە ڤاتەی ڕاسێ ژیاینێ کوردانە ڤە کوومەڵگا جێەجێ بکەیمن . کێشەی ماددەی هۆشبەر تەنیا یێ نموونە ڤە گشت پرۆژەڵێکە ، کە ئێسکە ئەنجام بیە و ڤە دەنگ و ڕەنگ میدیایی جووراجوور ، هووکارە بێن ڤە ماددەی هۆشبەر ، بیەسە جووری نەریتێ کوومەڵایەتی . پرسیاری سەرەکی یەسە : چە بایەس بکەیمن؟ جوواو ئی پرسیارە ڤە ئی ڤتارە نمەگۆنجێ بەڵەم ڤە ڤتارێتر ڤەسەر جوواو ئی بابەتە قسە مەکێیم .

کورد و کوردستان لە کەلامەیل یارسان

✍ سارۆ خوسرەوی

یارسان، لە ناو دڵ کۆیەکان زاگرۆس سەر هەڵداس و میراتگرەکانی کوردەیل بینە و وە زوان کوردی پارێزگاری لە فەرهەنگ کوردستان کەونار کردێیە. ئی ئایینە لە زەمان میرنشینەیل کورد، وە ڕەسمی ئاشکرا بییە.

یارسان، لە نزام پیر و پادشایی خوەی، ئەرزشەیل کوومەڵایەتی و ئنسانی کوردەیل پاراستێیە و تا ڕووژگار ئیمرووژ پەرە وەپێ داس. جمشتەیل یارسان جوور میراتگر فەرهەنگ و دیرووک کوردان، سروشت و ژینگەی کوردستان، سەرچەوەی ئلهام و دنیابینیان بییە.

لە پەیوەندی وەگەرد گرنگیی کورد و کوردستان، چەندین خشت کەلام لە دەفتەرەیل یارسان هەس، وە هەوەجە زانم ئشارە وە چەند دانەیان بکەم.

یەکمین زانا و کەسایەتی یارسان کە باس لە ئایین کوردان کردێیە، بالوڵ زاناس کە لە سەدەی دوێم کووچی مانگی ژیاس. ئەو لە کەلامێک وەیجووره جار ئایین کوردان کیشێد و ویشێد:

ئەو واتەی یاران، ئەو واتەی یاران
ئیمە دێوانەین، ئەو واتەی یاران
هەنی مەگێلیین یەک یەک شاران
تا زندە کەریم ئایین کوردان

باوەسەرهەنگ دەودانی، زانای گەورەی یارسانی، لە سەدەی چوارم، مزگانی ئایین کوردان دەید و ویشێد:

سەرهەنگ دەودان، سەرهەنگ دەودان
ئەژ کە نامەمن سەرهەنگ دەودان
چەنی ئێرمانان مەگێلم هەردان
مەکۆشم پەرێ ئایین کوردان

کەسایەتی زانان و گەورەی یارسانی، شاوەیسقولی لە سەدەی نووزدەی کووچی، وەیجوورە شایەتی ئەڕا کوەدبون خوەی دەید و ویشێد:

ئەسڵ من جە کورد، ئەسڵ من جە کورد
بابۆم کوردەنان، ئەسڵ من جە کورد
من ئەو شێرەنان، چەنی دەستەی گورد
سلسلەی سوپای، زوحاکم کرد هورد

سوڵتان سەهاک کە بوود بونیانەر نزام یارسان، لە سەدەی هەفتم کووچی مانگی، جەخت لەسەر کوردبون خوەی کەید و ویشێد:

ئەسڵمەن جە کورد، ئەسڵمەن جە کورد
ئەژ کوردێونان، ئەسڵمەن جە کورد
ئەژ ئا بەوەردنان شێر مەکردم ورد
سەرخێڵ خێڵان، مێردان کردم گورد

وە بوونەی لەدایکبون باوەیادگار، دەفتەر سەرنجام شایەتی ئەڕا خەڵات خودرەنگی سوڵتان وە ناوبریاگ دەید، خەڵاتێک گەورە و مانادار کە ئەویش کورد و کوردستانە، وەجوورێک کە ویشێد:

عەلەمە قودرەت ناجی بی وەپا
بەرگ خودرەنگی یادگار پۆشا
غوڵامان دیشان وە معجزاتەش
بەرگ خودرەنگی بی وە خەڵاتش
تەمام کوردستان دا وە بەراتش
پەی علم و قودرەت، پەی موعجزاتەش
یەکسەر کردەوە کورد و کوردستان
هەم وە موعجزات، هەم وە سفرە و خوان

یان لە کەلامێک هاوشیوە هاتێیە کە ویشێد:

یادگار نە تەنوور ورێزا وەپا
وە لەفز شیرین سڵام دا وە شا
بەرگ خودرەنگی یادگار پۆشا
غوڵامان دیشان شا پەنەش بەخشا
بەرگ خودرەنگی کرد وە خەڵاتش
کورد و کوردستان دا وە بەراتش

هەروەیجوورە کەسایەتی زانای یارسانی، نەورۆز سۆرانی کە یەکێ بوێە لە یاران تەکیەی سەید براکەی گووران، لە کەلامێک باس لە کوردبین شا و سابوکەرەم خوەی یانی سوڵتان سەهاک کەید و ویشێد:

دڵە تو کوردی
دڵە تو مەیلان مەحەلەی کوردی
دەر مەیدان یار گرەوی برد
پیاڵە نە زەهر حەلاڵ خوردی

وەپای ئەو چەند خشتە لە کەلام پیر و زانا و گەورەیل یارسان بوود، جەوڵانگای فکر و فەلسەفەی یارسان هەر لە دەسپێکەوە، نیشتمان کەونار کوردەیل بییە و ئایین یاری میراتگر فەرهەنگ و ژیار کورد بییە و لە تۆل دیرووک لە ڕاسای گەوهەرەیل فکری و مەعنەوی کورد و کوردستان تەقالا کردنە.

مەردم دێ لوران ناوێ ها خوەیەو ، فرەتر مەردمەگەی کورد مەلکشای، لوڕ و لکن و چەن بنەماڵەی عەرەبیش هەن، و وە کوردی ئەڕاسان قسە کەن. بنەوای کۆمەڵایەتی بنەماڵەیی و کەس وکاریەتیە. دێ لوران لە کوونەترین ناوچەیل باشوور ڕوژهەڵات کوردستانە. ئاسار مێژووی تەپە« عەلی کوش » نیشان دەێ کە جێ ژیان هەزاران ساڵەی مرو بیە و برێگ لە مینەوانەگان درێژای مێژوو شارستانیەتەگەی بەنە دووباوە ئەڕا هەشت تا دە هەزار ساڵ وەرین.

دێ لوران لە بار ئاوهەوایەو ناوچەیەگی گەرمەسیرە و دەیشتە و لە چەو ناوچەیل تر ئیلام گەرمترە.

لە ئەهواز و مەرز عەراق نزیکە و دوو چەم مەیمە و دووروویج نزیکەو لە کشت و کاڵ ناوچەگە ڕووڵ وەرچەوگ دێرێ. گەنم، جوویە، برنج ، سەوزی و خورما لە فرەترین بەر و بوومەگانیە. گوڵومەیل ئاو گەرم و زڵقاویل لەجەن و لیقاو کە ئەڕا نەخوەشیەیل پوسی و خرتێنکەگان قازانج دێرێ و هەرئیجوورە مەروو و ئەشکەفت شەمە شەمە کورەگان ڕووڵ فرە وەرچەویگ لە توریست ناوچەگە دێرێ.

کشت و کاڵ، چوودارێ، نەفت و گاز و بازرگانی لە ئابووری ئەو ناوچەسە کە وەداخەو مەردم دێ لوران لە نەفت و گاز و بازرگانیەگەی بێ بەشن و کشت و کاڵیش وە زامەت و ڕەنج فرە وە ڕێوە چوو.

لە شەڕ ئێران و عەراق وە گشتێ کاول بی و مەردم فرێگ کوشیاو زامدار بێن.

هەشیمەتە دێ لوران لە سەد هەزار نەفەر داسە بان.